

An illustration of a vast, flat, light-brown landscape filled with a grid of numerous circular holes. The holes are filled with dark, dense grass. Several people are depicted inside the holes: one person in a white shirt and blue pants is standing in a hole in the center; another person with glasses is lying down in a hole to the left; a third person with glasses is sitting in a hole below that; and a fourth person is partially visible in a hole on the right. The overall scene suggests a metaphorical journey or recovery process.

Nr. 12/2006

16. juni

63. årgang

Socialpædagogen

Recovery – hul igennem til virkeligheden

Det tre år lange danske Projekt Recovery-Orientering er afsluttet. På bordet ligger en undersøgelse, der viser, at der er store forskelle på den enkelte psykisk syges vej tilbage til et normalt liv. Men det er også tydeligt, at der er en række fællestræk og sammenfald i undersøgelsens mange beretninger om vejen op af det sorte hul.

„Ved at dokumentere vores indsats kan vi være med til at sikre, at den samlede indsats over for kommunens børn og unge hviler på det rigtige grundlag.“

Hjælp din kommune

Inden året er omme skal alle kommuner lave en sammenhængende børnepolitik, der beskriver indsatsen overfor alle kommunens børn og unge. En sammenhængende børnepolitik er en god mulighed for et bedre grundlag i hele arbejdet med udsatte børn og unge. Men den rummer samtidig nogle faldgruber, vi skal forsøge at komme udenom.

Det går ikke, hvis kommunerne bruger kravet om en sammenhængende børnepolitik til at cementere et generelt serviceniveau for børn og unge. Det ser vi i dag på ældreområdet. Her kan politikerne for eksempel beslutte, at kommunens ældre kommer i bad to gange om måneden.

Jeg kunne da godt frygte, at en kommune føler sig fristet til at beslutte, at små børn slet ikke skal anbringes på døgninstitution. Eller at alle unge mellem 10 og 15 skal i MST-behandling. Eller at det alene bliver økonomien, der kommer til at bestemme.

Den model duer bare ikke, når vi taler udsatte børn og unge. De skal have den hjælp, de har brug for – og i tide. Udsatte børn skal have deres sag behandlet individuelt. Og de skal have et tilbud, som er målrettet netop dem, uden skelen til pengekasser eller forudfattede meninger.

Som socialpædagoger sidder vi med en særlig relevant viden om udsatte børn og unge. Denne viden skal vi bruge til at præge kommunernes børnepolitik.

Først og fremmest skal vi sørge for at blive hørt. Vi bliver nødt til selv at tage initiativer. Vi skal sikre os indflydelse – i de midlertidige hovedsamarbejdsudvalg, i kommunalbestyrelserne, i forvaltningerne, ja, alle de steder hvor børnepolitikken kommer på dagsordenen. Og vi skal huske at forklare vores nye arbejds-givere i kommunerne, hvad vi går og laver.

Ved at dokumentere vores indsats kan vi være med til at sikre, at den samlede indsats over for kommunens børn og unge hviler på det rigtige grundlag. Samtidig skal vi sørge for at drøfte vores holdninger til en sammenhængende børnepolitik ude på arbejdspladserne, så vi alle bliver klædt på til at deltage i debatten.

Derfor har vi netop sendt en ny mappe med SL's visioner for en sammenhængende børnepolitik ud til amtskredskontorerne. Mappen er et redskab til kredsen i arbejdet med at påvirke kommunernes politik. Lad os hjælpe kommunerne. Det skylder vi både faget og ungerne.

Foto: Vibeke Toft

Af Benny Andersen
næstformand

Socialpædagogen

ISSN 0105-5399
Ansvarshavende:
Forbundsformand
Kirsten Nissen
Redaktion:
Lone Marie Pedersen
(redaktør)
Kurt Ladefoged
Jens Nielsen
Karianne Bengtsen Blem

Layout: Bodil Hesselbo
Stillingsannoncer:
Lene Jensen, Datagraf
Auning AS, Energivej 75,
8963 Auning
Tlf. 8795 5555,
fax 8795 5544
annoncer@datagraf.dk
Læserindlæg, artikler og
anmeldelser er ikke nød-
vendigvis udtryk for redak-
tionens eller organisatio-

nens mening. Redaktionen
påtager sig intet ansvar for
uopfordret indsendt stof.
Alle artikler i Socialpæda-
gogen kan desuden findes i
bladets elektroniske arkiv
på internettet www.sl.dk
Adresse:
Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 3396 2800 kl. 10-15,

Telefax: 3396 2998
redaktionen@sl.dk
www.sl.dk
Abonnement:
Abonnementspris 2006:
768,00 kr. inkl. moms (26
numre)
Løssalg: 35,00 kr. + porto
Tryk og produktion:
Datagraf Auning AS
Oplag: 44.626 i perioden
1.7.04-30.06.05

Redaktionen af 12/06
er afsluttet d.6.6.06.
Deadline for læserbreve og
stillingsannoncer for 13/06,
der udkommer den 30. juni
er mandag den 19. juni kl.
12.
Deadline for 14/06 er man-
dag den 3. juli kl. 12.
Forsideillustration:
Gitte Skov

Medlem af
Dansk
Fagpresseforening

Indhold

Psykisk sygdom kan føles som et dybt sort hul. Men mange kommer sig, og gennem det nu afsluttede Projekt Recovery-Orientering ved vi nu meget mere om, hvad der skal til for at komme op af hullet.

s. 4-9

Illustration: Gitte Skov

Kommunen har begået overgreb mod ti-årige Daniel, da den fjernede ham fra det opholdssted, han er vokset op på. Det mener professor Per Schultz Jørgensen. Lederen af opholdsstedet siger, at drengen nu er i krise. Men borgmesteren i Lunderskov fastholder, at Daniel har det godt, og at beslutningen om at fjerne ham med 20 timers varsel var rigtig.

s. 10-14

Foto: Joachim Ladefoged

Mens det går meget trægt i Danmark med medicinfri behandling, har man i Norge en bred vifte af tilbud til psykisk syge. Her spiller andre faggrupper end psykiaterne en langt større rolle end herhjemme.

s. 14-15

Foto: Christoffer Regild

s. 4

RECOVERY

Jeg sad på en stol i haven...

s. 7

RECOVERY

Professionel nærhed, tak

s. 8

RECOVERY

Et spørgsmål om mennesker

s. 9

RECOVERY

15 gode ideer

s. 10

ANBRAGT

Kommunen begår overgreb

s. 12

ANBRAGT

Er Daniel i krise?

s. 14

ANBRAGT

Socialminister ind i Daniel-sagen

s. 14

PSYKIATRI

Norge satser bredt på hjælp til psykisk syge

s. 16

KOMMUNALREFORM

Ø-kommuner vil have dispensation

s. 18-21

DEBAT

s. 19

DØDSFALD

Nekrolog: Birger Perlt

s. 22

SYNSPUNKT

Brug for synlige rollemodeller

s. 24

HANDICAPPOLITIK

De gode viljer er ikke længere nok

”... Jeg sad på en stol ude i haven. Så ser jeg op på et vidunderligt træ, et kirsebærtræ med hvide blomster, og så kalder jeg på min mand og siger: 'Kom, skal du se et træ, vi har fået her i haven!' Det har stået der i 20 år, og jeg har ikke set det! Sådan en forandring skete der.”

Vera

At komme sig af en psykisk sygdom er en kompliceret proces, men det danske recovery-projekt har kastet lys over den snirklede vej – anerkendelse og en mangestrengt indsats er det centrale, men tabu og for meget fokus på medicin står i vejen

Af Jens Nielsen

Illustrationer: Gitte Skov

RECOVERY ■ Ude i rummet er der sorte huller. De suger alt til sig, og ender man først i sådan et, er der ingen vej ud igen.

På Jorden er der også sorte huller. De kaldes blandt andet psykisk sygdom. De kan også føles altopsugende, og det kan være svært - meget svært - at se en udvej, når man først er havnet nede i et af dem.

Men det er muligt at komme op igen. Det er muligt at komme sig. Psykisk sygdom er ikke nødvendigvis kronisk. Det er muligt at få øje på kirsebærtræerne igen efter 20 år nede i mørket.

Det er den positive konklusion på Projekt Recovery-Orientering, der nu har afsluttet efter tre års forsken i, hvad det er, der sætter nogle mennesker i stand til at kravle op af hullet.

Projektet er blevet til i samarbejde mellem bruger- og pårørendeorganisationer og med støtte fra Socialministeriet (se faktaboks). I undersøgelserne har det sat fokus på såvel mekanismerne i det enkelte menneske som på de forhold i netværk og samfund, der hjælper eller står i vejen for den syges come back til livet.

Vera, som er citeret oven for, er en af de mange medvirkende i undersøgelsen. Hun er 74 år og har haft et langstrakt sygdomsforløb med 35 indlæggelser. Men hun er en af de mange, der fortæller om de begivenheder, forløb og sammenhænge, som betyder, at mange psykisk syge kommer sig.

For Vera som for de øvrige medvirkende – pårørende som brugere – er det komplicerede og oftest følelsesmæssigt voldsomme historier.

- Man bliver jo ikke syg af ingenting, som en anden af brugerne siger i rapporten.

Men det er altså også historier om lys i mørket – og om en utrolig kamp. Lone sammenligner det i undersøgelsen med at have overlevet bombardementet af Dresden:

- Jeg er kommet op af beskyttelsesrummet, og der er intet bombardement mere. Men der er en frygtelig masse genopbygning, fortæller hun.

Tabu og overraskelser

Den afsluttende rapport fra projektet er udkommet i form af bogen 'En helt anden hjælp', og den var logisk nok referencepunktet, da projektet for nylig holdt afslutningskonference i København.

Projektleder, journalist og forfatter Pernille Jensen, præsterede noget af en kraftpræstation, da hun lagde ud med på en times tid at sammenfatte det tre år lange projekt for den stopfyldte sal på Axelborg.

- Projektet havde både sigte mod at forbedre behandlingen og støtten til psykisk syge og mod at ændre samfundets syn på psykisk sygdom, sagde hun indledningsvis.

Og at ændre samfundets syn er der brug for. Mange har deltaget og har fortalt åbent om deres erfaringer, men alligevel er alle navne i slutrapporten ændret. For mange er det nemlig forbundet med uoverskuelige konsekvenser at stå frem med navn og fortælle om sin sygdom. Fordomme og tabu hviler stadig tungt over det at være psykisk syg.

Pernille Jensen fremhævede en af dem, der slet ikke ville stå frem. En i dag velfungerende kvinde med gang i erhvervskarrieren, der i et brev til projektet fortæller, hvorfor hun ikke vil være med:

- Vi kalder hende Anna-Britt. Hun vil ikke stå frem, for - som hun siger - så hæger hun om sit liv og sin karriere. Om sin begrundelse skriver hun: "Når de, der er nået længst i deres recovery-proces, ikke ønsker at stå frem, er det blandt andet, fordi de ofte har en indsigt i udstøelsesmekanismen, samt det nødvendige overskud til at undgå dem ved at fastholde - og senere udbygge - en anden identitet parallelt med identiteten som syg." Og Anna-Britt er ikke alene - der er mange, der kæmper mod usynliggørelsen, konstaterede Pernille Jensen.

Selvom der allerede foreligger en del in-

- Det var et helvede, os, der har prøvet det, ved, hvilket helvede det er. Jeg tror, at noget af det vigtigste er selvfølgelig troen og håbet, ikke? Men også den der erkendelse af, at der er lang vej før man kommer ud. Det er den vigtigste erkendelse, jeg fik i det.

Mie

ternational forskning om recovery, så indeholder den danske undersøgelse elementer, der har overrasket folkene bag projektet.

- Vi er blevet overrasket over de meget voldsomme historier om overgreb, selvmord, fattigdom og alvorlige brud, der er kommet frem. Vi er blevet overrasket over den store rolle, som tro, spiritualitet og alternativ behandling har spillet for mange. Vi er blevet overrasket over det meget store sammenfald mellem de pårørendes og brugernes erfaringer, og over hvordan mange bytter rolle og er skiftevis bruger og pårørende, mens andre er begge dele i lange perioder, fortalte Pernille Jensen.

Anerkendt? Underkendt?

Hun fremhævede, at der er masser af forskelle på de recoveryforløb, som de medvirkende i undersøgelsen har været igennem. Men også at der er en række fællestreks.

- For det første handler det om at føle sig anerkendt. Det er et gennemgående ønske hos alle brugere - til behandler-systemet, men også til netværket og omgivelserne i øvrigt. Helle siger: "Det er alfa og omega, at det bliver respekteret, at din person er derinde et eller andet sted."

Men det kniber med anerkendelsen. I stedet føler mange sig underkendt som mennesker:

- Astrid fortæller, at hun følte, at det skulle vurderes, om hun var ussel nok til at få hjælp, refererede Pernille Jensen til et hørligt suk fra flere omkringsiddende brugere.

- Mange føler sig krænkede af at blive reduceret til en diagnose. De føler en enorm smerte ved ikke at blive troet som mennesker, men i stedet opleve, at ens udsagn bliver taget som udtryk for ens sygdom, sagde Pernille Jensen.

Hun henviste også til, at mange oplever behandlingen alt for énspektet:

- Der er rigtig mange, der er tilfredse med at få medicin – men der er ingen, der er tilfredse med kun at få medicin.

Hun henviste til den banale, men afgørende forskel på at blive mødt og ikke-mødt:

Hvis man (ikke) føler sig mødt som den, man er, der hvor man er, er der (ikke) stor sandsynlighed for, at man bliver behandlet svarende til de behov, man oplever. Behandlingen bliver derfor (ikke) et fælles projekt, og der opstår (ikke) et fælles sprog, og det gør det (ikke) lettere at blive mødt og så videre.

Igen og igen

Undersøgelsen forsøger at indkredse recovery som begreb, som fænomen og som tilgang:

- Recovery er ikke nogen lineær proces. Man skal komme sig igen og igen... Det er en enorm udfordring – både for de syge og for netværket og behandlerne. Ofte er man både syg og rask, og ofte hverken eller. Og man gør vold på virkeligheden, hvis man forenkler billedet af den syge, fastslog Pernille Jensen på konferencen.

Hun pegede også på, at mennesker kommer sig – både før, nu og i fremtiden – også uden recovery som fænomen:

- Men det er svært at sige præcis, hvornår man er kommet sig, for man er jo forandret, som en af de medvirkende siger. Han

har lært at ændre sig, og ved, at det skal han blive ved med, for ellers bliver han syg.

Pernille Jensen konstaterede også, at det tager tid at afskaffe opfattelsen af psykisk sygdom som noget kronisk. Den har hersket i over 100 år, og vi skal være klar til at bruge årevis på at vende billedet, sagde hun.

Og dermed nåede hun frem til noget helt centralt i såvel den danske undersøgelse som i hele recovery-bevægelsen:

- Recovery er ikke en model, men en tilgang til det at være psykisk syg – en tilgang, som kan påvirke hele stemningen omkring sygdommen. Recovery handler ikke kun personen og dennes sygdom, men også om netværket og alt det, der omgiver den syge i øvrigt. Og recovery handler ikke bare om behandling og social indsats – nej, der er brug for et større samfundsperspektiv, sagde Pernille Jensen. Og det handler i høj grad for brugere og pårørende om at genopbygge kontrol med sygdommen og med behandlingen:

– Han får det for godt hurtigt, og så bliver han sendt hjem. Han egner sig ikke til det system i hvert fald. Det kan godt være, der er nogen, der har glæde af det, som det er, men jeg tror, han falder uden for kategori. Det er jo ærgerligt at se på.”

Morten om sin bror

- Der er ingen, der har patentrettighederne på at komme sig, lød det fra Pernille Jensen.

Tre forudsætninger

Afsluttende opsummerede hun, hvad det egentlig betyder, når Projekt Recovery-orientering taler om 'en helt anden hjælp':

- Vi taler om et kæmpe spektrum fra det helt nære til de store overordnede linjer. Medicin, behandling og støtte er vigtigt, men det er ikke altid omdrejningspunktet – det er ofte 'den ægte omsorg', sagde Pernille Jensen.

Hun pegede på tre forudsætninger, der med den danske undersøgelse synes at skulle opfyldes, hvis recovery-processen skal lykkes:

- For det første skal tilgangen være, at det at komme sig er både muligt og forventeligt. Håb avler håb. En af de pårørende taler om 'forventningens magt'. Her skal man blot huske, at forventninger ikke må være lig med ydre krav.

- For det andet skal det være klart, at der ikke er én forståelse af recovery-begrebet, der dækker alle. Nej, der er brug for en tilgang, der anerkender flere syn på forløbet. 'Der er brug for flerstemmighed', som en formulerer det.

- Og for det tredje er det tydeligt, at der ikke er én hjælp, der passer til alle. Recovery skal præges af diversitet og fleksibilitet – fra individ til individ, men også for den enkelte over tid, sagde Pernille Jensen.

Selv sluttede hun af med at citere historier om Vera, der fik øje på kirsebærtræet efter 20 år og mærkede, at alt pludselig blev til liv igen:

- Der er al mulig grund til at bevare ydmygheden over det mirakel, der i så stor ubemærkhed finder sted hele tiden lige for næsen af os, sagde Pernille Jensen.

jni@sl.dk

Pernille Jensen: *En helt anden hjælp*. 304 sider, 229 kroner. Udkommet på Akademisk Forlag.

Om Projekt Recovery-orientering

Projekt Recovery-orientering har været et tre-årige projekt, initieret af brugerorganisationen LAP (Landsforeningen af tidligere og nuværende Psykiatribrugere) og pårørendeorganisationen Landsforeningen Bedre Psykiatri. Projektet er blevet ledet af journalist og forfatter Pernille Jensen og har fået støtte fra Socialministeriet.

Hovedformålet har været at formulere bruger- og pårørendekrav til recovery-orientering – både som et bidrag til den fortsatte udvikling af behandlings- og støtteindsatsen og for at forandre holdningen til mennesker som oplever alvorlige psykiske problemer.

Selve undersøgelsen er bygget op omkring:

■ Seks fokusgrupper med 31 deltagere – både pårørende og brugere.

■ 24 individuelle interviews med 12 pårørende og 12 brugere. Deltagerne er her fundet gennem dagspressen. 300 svarede på efterlysningen, og de udfyldte alle et spørgeskema, som indgik i den videre undersøgelse, og ud fra hvilke de 24 blev udvalgt, så de var så repræsentative som muligt.

Undersøgelsen er altså kvalitativ, men resultaterne er i mange henseender ret entydige og i overensstemmelse med den internationale forskning på området.

Læs mere på www.recovery-orientering.dk

jni

Professionel nærhed, tak

De professionelle skal anerkende arbejdet med nærhed som ligeværdigt med den objektive tilgang, mener den svenske psykolog Alain Topor

Af Jens Nielsen

RECOVERY ■ Der er al mulig grund til at lægge mærke til recovery-bevægelsen: Den er et sjældent set samarbejde mellem forskellige grupper af brugere og pårørende og forskellige professioner. Ja, der er faktisk tale om en kulturrevolution, der gør os i stand til at tale sammen som jævnbyrdige og ligeværdige.

Sådan sagde den svenske psykolog Alain Topor, da han indledte sit indlæg på Projekt Recovery-Orienterings afsluttende konference i København. Topor er leder af, hvad der svarer til amtspsykiatrisk center i Sverige, har gennem en årrække beskæftiget sig med recovery-begrebet, og har blandt andet senest skrevet bogen "Fra patient til person".

Og netop jævnbyrdigheden stod i centrum for hans indlæg som mestendels handlede om den professionelle rolle:

- Hvad er de professionelle rolle? Ja, den er svær, og når vi spørger brugerne, så kommer de med meget komplicerede svar. Men det er helt afgørende i arbejdet med psykisk syge, at der er en form for gensidighed. Vi må tale om en form for professionalitet, som ikke er ny og ukendt, men som på den anden side heller ikke er noget, vi går og praler af, sagde Alain Topor.

Det handler om at have en tilgang, som gør, at man for eksempel tillader sig at gøre forskel på brugerne

- Det er uretfærdigt, kunne man sige,

men det er kernen i det, man kan gøre som professionel: Som bruger føler man sig udvalgt i stedet for fravalgt. Det fører til en gensidighed, en slags venskabsagtige relationer - man bliver brugerens 'kompis', som låner ham 100 kroner, hvis han er på spannden, og som regner med at få dem igen, sagde Alain Topor.

- Men er det en ny form for professionalitet? Nej, men det er anden slags, konstaterede han.

Så fjern, så nær

Man kan illustrere forskellen på de to former for professionalitet ved at tale om behandler A, som søger distancen og forsøger at være objektiv, og behandler B, som søger nærhed.

For A vil tiden med brugeren være given og afmålt, for B vil den være til forhandling. For A vil rummet, man mødes i være bestemt, det vil være en ø - for B er det åbent, og man kan mødes, hvor det passer.

For A vil det professionelle 'jeg' være neutralt - for B vil det være tydeligt og fremstå som 'et realistisk menneske'.

For A vil relationen være ensidig - for B vil den være gensidig.

- Det at være distanceret og agere inden for den form for professionalitet, det er helt ok. Men mange tror, at det er den eneste form for professionalitet. Og så går vi som behandlere rundt og har dårlig samvittighed over ikke at leve op til den objektive model, selvom vi alle arbejder med nærhedsmodellen fra tid til anden. Det er, når man tænker over det, meget sørgeligt, at der er den fejlagtige skelnen, sagde Alain Topor.

- Det, som jeg håber, sker for andre er, at der kommer et helt andet samarbejde i gang med psykiateren, med familielægen og familien. Man bør, efter min allerbedste overbevisning, tage dem med i en pulje og sige: Jamen, familien kan holde af og støtte, psykiatrien står for det medicinske, og lægen kender personen fra tidligere. Jeg tror ikke, man kommer videre, medmindre man laver et panel bestående af ikke kun eksperter ...

Anne

- Mens man er meget syg, har man kun overskuddet til at holde sig selv og dermed sygdommen skjult for den verden, som man egentlig gerne vil deltage i. Når man får det bedre, ved man, at man har gjort klogt heri, da det er grunden til, at man overhovedet bliver inviteret ind i verden på lige fod med andre. Havde man handlet anderledes, mens sygdommen var værst, var man blevet sat udenfor for altid.

Anna-Britt

jni@sl.dk

– Jeg synes, jeg har meget sygdomserkendelse og higer efter at få endnu mere, men derfor vil jeg gerne gå ned i medicin for at se hvem er jeg egentlig... Så på et eller andet tidspunkt kan jeg måske leve uden medicin [...]

Lars

Et spørgsmål om mennesker

I dialogen og relationen kan den psykisk syge finde vejen tilbage, mener den amerikanske psykiater Dan Fisher

Af Jens Nielsen

RECOVERY ■ Recovery har at gøre med hjertet – min egen recovery har at gøre med kærlighed. Ord og medicin var sekundære. Kærlighed og håb var afgørende for at få drømmene tilbage. Beskeden var ellers: 'Du er psykisk syg, så du får ikke det liv, du havde håbet på – vi beklager'... Den besked var svær at sluge...

Sådan sagde Dan Fisher, foregangsmand i den amerikanske recovery-bevægelse, der trak tungt på sine bruger- og recovery-erfaringer, da han talte på Projekt Recovery-Orienterings afslutningskonference i København.

Fisher er i dag leder af National Empowerment Center, men er oprindeligt uddannet biokemiker og siden uddannet psykiater. Imellem de to uddannelser ligger en periode med psykisk sygdom og indlæggelser, der fik ham til at gå psykiater-vejen.

Og nu taler han lodret imod den opfattelse, at psykisk sygdom kan reduceres til og behandles som 'en kemisk ubalance'.

– Men trods masser af forskning er det ikke lykkedes at lave en formel for og en definition på psykisk sygdom. Jeg ved det – jeg har selv arbejdet med det i fem år på National Institute for Mental Health. Og jeg må sige, at psykiatri er lige så meget

kunst, som det er videnskab. Der er brug for langt større ydmyghed fra psykiatriens side i forhold til psykisk sygdom, sagde Dan Fisher og betegnede recovery som en 'genopfindelse af hele opfattelsen af psykisk sygdom'.

Han fortalte, at hans egne problemer startede lang tid før han fik symptomer på psykisk sygdom:

– Symptomer er i virkeligheden den enkeltes forsøg på at finde løsninger. En stor del af psykisk sygdom har at gøre med virkeligheden. En stor del af en psykose er en tilbagetrækning – en flugt.

– Men hvad definerer virkeligheden? Hvor mange slags virkeligheder er der i dette rum? Der er min – og din og din og din – og så er der vores. Den personlige virkelighed og den fælles. For mig findes en stor del af virkeligheden i dialogen og i relationen. Og her findes faktisk et stort håb for de psykisk syge, sagde Dan Fisher.

– En svensk bruger udtrykte det engang på denne måde over for mig: 'Min sjæl gemte sig og ventede på et menneske, hvis ord stemte overens med dets handlinger – et autentisk menneske'. Og sådan var det også for mig selv. Da jeg blev udskrevet, havde jeg besluttet, at jeg ville være psykiater – og det endte med, jeg blev optaget. Alt indimellem de to punkter har noget at gøre med mennesker.

jni@sl.dk

Læs mere om Dan Fisher og hans center på www.power2u.org

Dan Fishers liste

Hvornår er man kommet sig? Ja, det er et åbent spørgsmål, hvis man lytter til de medvirkende i den danske recovery-undersøgelse. Men Dan Fisher har sammen med sit National Empower Center opstillet følgende kriterier. Man er kommet sig:

- når man træffer egne beslutninger
- når man har et fungerende netværk
- når man spiller en social rolle ud over at være forbruger
- når man kan håndtere ('cope') alvorlig følelsesmæssig stress
- når de fleste ikke-professionelle ikke anser en for syg
- når de primære støtter er uden for det psykiatriske system
- når medicin kun er ét af mange værktøjer.

jni

– Man kan godt mærke, at man får det bedre, men hvornår er man kommet sig? Man kan ikke rigtig sætte noget, det er svært i hvert fald at sige, hvornår er det. Jeg synes, jeg fungerer fint i hverdagen og har et godt liv, men når jeg sådan skal kigge på mig selv: er jeg rask nu? Det kan jeg godt nogen gange blive i tvivl om, fordi det har været en voldsom oplevelse, og det hænger jo lidt i baghovedet.”

Klaus

15 gode ideer

Recovery-projektet er slut, men de to organisationer bag har en række bud på, hvordan man kommer videre

Af Jens Nielsen

RECOVERY ■ Med afsæt i Projekt Recovery har Landsforeningen af Nuværende og Tidligere Psykiatribrugere (LAP) og Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI opstillet 15 forslag til, hvordan recovery-begrebet kan indtænkes i den samlede indsats over for psykisk syge.

De gode ideer er både henvendt til politikere og fagfolk, og er en blanding af forslag, der kræver beslutninger og ressourcer, og forslag, der går direkte på hverdagen og praksis.

De bygger alle på tre grundlæggende antagelse: At det både er muligt og forventeligt, at man kommer sig efter en psykisk sygdom, at der ikke er én metode eller én tilgang, der kan hjælpe alle, og at der derfor ikke er én hjælp, der er den rigtige for alle.

Forslagene handler om forebyggelse og sundhedsfremme (1), om hvordan den gode hjælp praktiseres (2-6), om netværkets betydning (7-8), om hjælpen til at komme videre (9-11) og generelt om indsatsen i hele samfundet (12-15).

Forslagene er:

1. De nye sundhedscentre i kommunerne

skal gøres til omdrejningspunkt for en forebyggende og sammenhængende indsats i forhold til mennesker med psykiske problemer.

2. Der skal overalt i landet være adgang til akuttilbud uden forudgående visitation til mennesker, der oplever alvorlige psykiske problemer.

3. Alle mennesker med alvorlige psykiske problemer skal have adgang til hjælp fra personer med egne erfaringer på området.

4. Alle, der oplever alvorlige psykiske problemer samt netværket omkring dem, skal også have tilbud om undervisning med udgangspunkt i recovery-perspektivet.

5. Alle der ønsker det, skal have adgang til hjælp til udtrapning af medicinbrug.

6. Enhver behandling bør ske i samarbejde og efter informeret samtykke.

7. Netværket omkring den enkelte med alvorlige psykiske problemer inddrages og informeres fra dag et og betragtes som en vital ressource.

8. Der indføres ret til betalt orlov for en primær netværksperson i op til 6 måneder.

9. Det skal gøres muligt, økonomisk attraktivt og trygt at forlade passiv forsørgelse og blive selvforsørgende.

10. Penge skaber nye handlemuligheder. Derfor skal der etableres forsøgsordninger med rådighedsbeløb ved handleplansarbejde og til eget budget til helbredsfræmende foranstaltninger.

11. Arbejdsmarkedets parter skal forpligtes til at arbejde for arbejdsfastholdelse og for at forbedre mulighederne for at vende tilbage til arbejdspladsen.

12. Mennesker med psykosociale handicap ligestilles med øvrige handicapgrupper.

13. Der etableres et Dansk Recovery Center med det formål at skabe ny viden om forebyggelse, behandling, rehabilitering og støtte samt vidensopsamling, koordinering og tværdisciplinær forskning på området, herunder blandt andet effektmålinger af indsatserne.

14. Der fastsættes minimumsstandarder for kvaliteten af forebyggelse, behandling, rehabilitering og støtte og vedtages en forpligtende implementeringsplan.

15. Der opstilles målbare succeskriterier for den samlede indsats for psykisk sundhed.

Se forslagene med uddybende kommentarer på www.recovery-orientering.dk

jni@sl.dk

Kommunen begår overgreb

Uanset om Lunderskov Kommune har haft en rigtig god grund til at fjerne Daniel fra det opholdssted, han er vokset op på, så har den handlet forkert, mener professor Per Schultz Jørgensen, som kalder fjernelser af drengen for systemvold. Borgmesteren i Lunderskov vil ikke udelukke, der er sket fodfejl i sagen

Af Karianne Bengtsen Blem
Foto: Joachim Ladefoged

ANBRAGT ■ Sagen er grotesk. Umiddelbart er der intet, der giver Lunderskov Kommune ret til at gøre, som de har gjort.

Sådan lyder det fra Per Schultz Jørgensen, professor og tidligere formand for Børnerådet i forbindelse med sagen om den ti-årige Daniel, der for cirka to og en halv måned siden, blev fjernet med tyve timers varsel fra opholdsstedet Elverkær ved Skanderborg, hvor han havde boet det meste af sit liv.

Daniel blev efterfølgende anbragt på et opholdssted nær Kolding

Borgmesteren i Lunderskov mener ikke (se Socialpædagogen nr. 11), at der var noget i vejen med Elverkær. Stedet og Daniel passede bare ikke sammen. Og dermed må man antage, at der ikke har fundet overgreb, omsorgssvigt eller lignende sted, som kan begrunde så akut en fjernelse – altså en „åbenbar risiko“ ifølge Serviceloven.

Men sådan som Lunderskov Kommune har handlet, virker det som om, der har været en sådan risiko, mener Per Schultz Jørgensen.

– Og så skulle kommunen for det første

have lavet en undersøgelse af psykologisk og socialfaglig karakter, som blandt andet indebærer, at drengen skal høres. For det andet have en lægelig dokumentation for, hvad Daniel har været udsat for af for eksempel vold, overgreb og underernæring, og for det tredje skal kommunen politianmelde opholdsstedet, siger han.

– Er det imidlertid ikke tilfældet, er der tale om et overgreb på drengen. De smadrer totalt hele hans tilknytning, og det gør de fortsat. Måske med varige konsekvenser for han har været på opholdsstedet i otte år. Og derfor kan man sige, at uanset om kommunen har haft en reel årsag til at fjerne Daniel, har de ikke gjort, hvad de skulle i denne her sag, for barnet skal altid høres, konkluderer Per Schultz Jørgensen.

Afgørende udfald

Ifølge Serviceloven er det kommunen, der bestemmer anbringelsesstedet, men så entydigt bør man ikke se på paragraffen, slet ikke i fremtiden, når kommunerne bliver lagt sammen, mener Schultz Jørgensen.

– Så kan man frygte, at mange kommu-

Til venstre Opholdsstedet Elverkær ved Skanderborg
Herover: Jørgen Uhrskov med to af Elverkærs heste

ner vil prioritere hensynet til økonomi over hensynet til barnet. Men i loven er der også nogle hensyn, der skal tages – for eksempel at myndighederne skal handle i forhold til barnets tarv. Og hvad der er barnets tarv, det finder man blandt andet ud af ved at tale med barnet og ved at lave en grundig undersøgelse. Intet af dette har Lunderskov Kommune gjort, siger han.

– Når kommunerne fremover får større råderum, betyder det, at man skal være meget bevidst om at se på den helhed, barnet befinder sig i, siger Per Schultz Jørgensen og understreger, at udfaldet af sagen om Daniel derfor bliver afgørende for, hvad kommunerne kan tillade sig i fremtidige sager.

Har ikke hørt Daniel

Men i Lunderskov sidder borgmester Hans-Peter Andersen (V), og han mener ikke, at kommunen har handlet forkert og overtrådt loven.

– Vi mener at have overholdt, de regler der er, så vi må tage det som en påstand fra hans side. I øvrigt undrer det mig, at en

professor kan udtale sig så bastant om en sag, han ikke kender helt, siger Hans-Peter Andersen.

Men han erkender, at kommunen ikke har hørt Daniel forud for fjernelsen, som den skal ifølge anbringelsesreformen.

– Det har vi nok ikke gjort, siger han.

– Hvis man graver dybt nok ned, så kan man i den slags sager nok altid finde en lille fodfejl, men hensigten var, at Daniel skulle komme ud af det her på den rigtige måde. Og resultatet kunne ikke være blevet bedre, siger en tilfreds borgmester.

– For mig er det vigtigt, at vi – så længe vi er sikre på, at vi har gjort det rigtige i denne sag – ikke lader os blæse omkuld af et pres udefra. Og jeg tror, at når der gået nogle år, så vil man sige, at det var godt at Lunderskov Kommune gjorde, som den gjorde, slutter Hans-Peter Andersen.

Til det siger Per Schultz Jørgensen:

– Hvis man kalder det en 'lille fodfejl' ikke at tage hensyn til barnet, så er vi langt uden for loven.

kab@sl.dk

Er Daniel i krise?

Den ti-årige Daniel, som Lunderskov Kommune fjernede fra det opholdssted, han er vokset op på og anbragt på et nyt, er i krise, vurderer den mand, der har taget sig af Daniel, siden han var lille. Men borgmesteren i Lunderskov sover stadig godt om natten, for Daniel har det „helt utrolig godt“

Af Karianne Bengtsen Blem
Foto: Joachim Ladefoged

ANBRAGT ■ Den 22. maj sætter lederne af opholdsstedet Elverkær, Ghita og Jørgen Uhrskov, sig ind i deres bil sammen med en af de drenge, der er anbragt på stedet. Denne mandag formiddag er kursen sat mod et andet opholdssted nær Kolding.

De tre skal besøge Daniel, der blev fjernet med tyve timers varsel fra Elverkær den 4. april. (Læs om forløbet i Socialpædagogen nr. 11)

Det er første gang, de skal se Daniel siden den dag kort efter fjernelsen, hvor Daniel og en medarbejder fra det nye opholdssted kom for at hente nogle af hans ting.

Indtil nu har de fået lov af sagsbehandleren at ringe til Daniel hver mandag. Og så dette besøg.

Fjern i blikket

Jørgen Uhrskov synes, det er nogle søde og flinke folk, der er på det nye opholdssted. Helt sikkert. Men mødet med Daniel er chokerende.

– Han har taget voldsomt på i vægt, og i forvejen var han ret kraftig, fortæller Jørgen Uhrskov.

– Og han havde sorte rande under øjnene og var ked af det. Han sagde, han havde det godt. Alt gik godt. Han fik lov til at spille al det computer, han ville. Men han var fjern i blikket, og jeg er sikker på, at han er i krise. Daniel er ved at blive alvorlig klar over, hvad der er sket, siger han.

– Jeg kan se på ham, at han lige nu samarbejder som en desperat for at de skal kunne lide ham på opholdsstedet. Og det er meget almindeligt i en periode, når et barn bliver anbragt. Men når den periode er ovre, så brænder han ud, forudser Jørgen Uhrskov.

– Han har aldrig været udsat for så stort et pres før, som han er nu. Og den dreng er meget godhjertet, men han kan ikke slæbe sig selv op af et hul.

Under besøget kører Ghita og Jørgen Uhrskov en tur med de to drenge, og Daniel fortæller, at han ofte tænker på, hvornår han mon kommer tilbage til Elverkær.

– Han virkede som en plante, der bare ligger på en bakke og venter på at blive plantet ud, siger Jørgen Uhrskov.

Da han sammen med sin kone og den an-

Til venstre Opholdsstedet Elverkær ved Skanderborg
Herover: Jørgen Uhrskov på Daniels gamle værelse

den dreng et par timer senere siger farvel til Daniel, siger han til Daniel, at han skal huske, at det ikke er dem, der har ønsket, at han skulle flytte. At de ikke vil svigte ham. Og at han altid er velkommen hjemme hos dem.

Dét gentager de mange gange, så de er sikker på, at han husker det. For så kan han jo altid drømme om det. Så kører de hjem.

Daniel er glad

Manden, der har kendt Daniel det meste af drengens liv, som har tilbragt hver eneste dag gennem otte år med drengen og som er den voksne, der, sammen med sin kone, har været tættest på Daniel, mener altså, at Daniel er krise.

Men sådan lyder meldingen ikke fra borgmesterkontoret i Lundeskov.

– Det går helt utrolig godt med Daniel og med samarbejdet med moren. Bedre end nogensinde før. Hun er glad, og det smitter naturligvis af på Daniel. Så sent som her til formiddag har jeg fået positive meldinger derfra, siger Hans-Peter Andersen (V).

Han oplyser, at kommunen nu har be-

sluttet, at fremover skal alle ønsker om at besøge Daniel gå gennem sagsbehandlingen.

– Det handler om, at der har været mange henvendelser fra blandt andet klassekammeraters forældre, hvis børn gerne vil besøge ham. Så det er af hensyn til opholdsstedet og til at Daniel kan have en rolig hverdag, siger borgmesteren, der dog understreger, at hvis det bliver for tit, at Daniel får besøg, vil kommunen slå bremseklodserne i. Hvor meget 'tit' er, når dem der ønsker at komme på besøg, er dem Daniel er vokset op hos, kan borgmesteren ikke sige.

– Umiddelbart vil jeg mene, at hvis man vil besøge ham flere gange om ugen, er det for meget. Men jeg tror ikke, det generelt bliver et problem at få lov til at komme på besøg. Det er jeg i hvert fald ikke vidende om, siger Hans-Peter Andersen.

kab@sl.dk

Social- minister ind i Daniel-sagen

ANBRAGT ■ I maj måned henvendte en gruppe af forældre til Daniels tidligere klassekammerater på Rudolf Steinerskolen i Skanderborg sig til socialminister Eva Kjer Hansen (V).

I henvendelsen gjorde gruppen opmærksom på forløbet omkring Lunderskov Kommunes fjernelse af Daniel med 20 timers varsel. I sidste uge modtog en af forældrene, Holger Dalgaard, et svar fra ministeren.

I det står der blandt andet:

"Det fremgår af 'Vejledning om særlig støtte til børn og unge', at når kommunen træffer afgørelser om støtte til børn og unge efter servicelovens bestemmelser, skal der lægges afgørende vægt på, at støtten gives ud fra barnets eller den unges bedste. Der skal især lægges vægt på at give barnet eller den unge en stabil og god voksenkontakt samt kontinuitet i opvæksten. Hvis man vælger at ændre anbringelsesstedet, skal det være med baggrund i, hvad der er bedst for barnet og dets fortsatte udvikling. Kommunen skal dermed foretage en afvejning mellem hensynet til barnets fortsatte udvikling og sikkerhed og et fornuftigt overgangsforløb ved flytning til anden plejefamilie eller opholdssted.

Der kan i sjældne tilfælde være acceptable argumenter for, at en akut flytning kan blive aktuel, fordi det vurderes, at det er bedst for barnet at blive flyttet meget hurtigt. Det skal dog altid overvejes, om det er muligt at tage afsked med de øvrige børn og personalet på anbringelsesstedet eller andre steder, hvor barnet har sin vante gang, også af hensyn til de tilbageværende børn på stedet. I langt de fleste tilfælde vil der være en mulighed enten med det samme eller ved efterfølgende besøg på skolen eller anbringelsesstedet. Det bør således være en klar undtagelse, at en kommune flytter et barn med få dages varsel, da det kan give et barn mærker for livet."

Om svaret siger Holger Dalgaard:

– Det er et svar, som rejser flere spørgsmål, end det giver svar. Ordlyden tager udgangspunkt i formuleringer fra lovgrundlaget, men forholder sig ikke til, hvorvidt dette lovgrundlag er overtrådt i Daniels tilfælde. For mig at se efterlader det helt til os at vurdere, om vi mener, at ordlyden er overholdt eller ej i tilfældet Daniel. Og det bringer os lige nøjagtigt – ingen vegne.

kab

Norge satser bredt på hjælp til psykisk syge

I Danmark er medicinfri behandling til psykisk syge blevet syltet. Og behandlingen er fortsat koncentreret om den psykiatriske hjælp med fokus på medicinsk behandling. I Norge har andre faggrupper en langt større rolle i behandlingen af psykisk syge

Af Gitte Rebsdorf

Foto: Christoffer Regild

PSYKIATRI ■ Psykiaterne i Danmark spiller en altafgørende rolle i behandlingen af psykisk syge. Men sådan behøver det ikke være. I vores naboland Norge har andre faggrupper en langt større betydning. Her er psykologer ligestillet med psykiaterne, og behandlingen er i det hele taget meget bredere funderet. Det kan også mærkes på den hjælp, de psykisk syge får, oplyser førsteamanuensis dr. psychol. Anne-Kari Torgalsbøen fra Psykologisk Institut på Oslo Universitet.

– Det betyder, at de psykisk syge får en behandling med et større indhold af psykologiske behandlingsmetoder som for eksempel psykoterapi. Psykiaterne er specialister i den medicinske behandling, men hvis man udelukkende fokuserer på den faggruppe, går man glip af bredden. I Norge indgår mange faggrupper i behandlingen. Vi kalder det også for Psykisk helsevern frem for psykiatri og det indikerer netop, at behandlingen ikke udelukkende handler om lægevidenskab, siger Anne-Kari Torgalsbøen, som var med i en arbejdsgruppe i Norsk Psykologforening, der gik forud for en ændring af loven i Norge.

Lovændringen betød, at de kliniske psy-

kologers kompetencer blev ligestillet med psykiaternes, sådan at psykologerne også kan have det formelle faglige ledelsesansvar indenfor Psykisk helsevern.

Ingen ændringer på vej

I Danmark er man også på vej med en revision af psykiatriloven. Men her er der ikke tale om at give psykologerne mere ansvar. Snarere tværtimod. Som beskrevet i sidste nummer af Socialpædagogen (kan læses på www.sl.dk/socialpædagogen/arkiv.aspx) så er ønsket om forsøg med medicinfri behandling med kun lidt medicin og meget terapi aldrig blevet til noget.

Det er ellers, hvad et bredt udsnit af brugerorganisationerne i årevis har efterspurg, og for fem år siden var der opbakning til behandlingen fra både den daværende sundhedsminister Arne Rolighed (S) og fra formanden for Amtsrådsforeningen, Kresten Philipsen (V). Men psykiaterne, som har behandlingsansvaret, har syltet forsøget.

Der er ellers god grund til at satse bredt i behandlingen af psykisk syge. I mange tilfælde virker den medicinske behandling stort set ikke. En af de førende eksperter på området, pensioneret overlæge Ejvind Lyders Hansen, anslår, at 25 til 30 procent af de skizofrene patienter slet ikke har gavn af medicinen. Derimod er der ifølge psykologen fra Norge gode erfaringer med at bruge terapi i behandlingen af psykisk syge.

– Vi ved, at der er forskellige terapiformer, som virker overfor bestemte lidelser. For eksempel er det kendt, at kognitiv terapi virker godt i forhold til mennesker med depressioner. Inden for det felt har de kliniske psykologer stor kompetence. De har en seksårig uddannelse med speciale inden for psykiske sygdomme, fortæller

Anne-Kari Torgalsbøen, der også er tidligere næstformand i den norske psykologforening.

Større tilfredshed

Traditionen med at bruge psykologer i Psykisk helsevern går helt tilbage til begyndelsen af 1960'erne. De fik for alvor fodfæste

inden for psykiatrien omkring 1980, da distriktpsykiatrien vandt indpas. I 2001 blev loven så ændret, sådan at både læger og psykologer kan have ansvar for behandlingen. I dag er der ansat flere psykologer end psykiatere. I 2005 var der cirka 2000 psykologer ansat indenfor Psykisk helsevern, mens der i samme periode var ansat mel-

Sådan gør de i Norge

I Norge er der ansat cirka 200 psykologer inden for Psykisk Helsevern og 1.300 til 1.400 psykiatere. Norge ændrede i 2001 Lov om psykisk helsevern. Her blev psykologerne ligestillet med psykiatere sådan, at de kan have det formelle ledelsesansvar i behandlingen af psykisk syge. Både pædagoger og psykologer har en klinisk uddannelse, som er rettet mod hjælpen mod psykisk syge.

Kilde: Norsk Psykologforening

gr

lem 1300 og 1400 læger. Indenfor børne- og ungdomspsykiatrien bruger man desuden mange kliniske pædagoger.

Den udbredte brug af flere faggrupper er ifølge fagchef i den norske psykologforening, Anders Skuterud blevet godt modtaget hos såvel patienter som pårørende.

- I de sidste tilfredshedsundersøgelser har vi kunnet spore en øget tilfredshed. Derimod mangler vi stadig at forbedre kvaliteten af behandlingen, sådan at vi kan tilbyde en mere langvarig behandling, siger Anders Skuterud.

Ubesatte stillinger

I Danmark har man ikke set en tilsvarende udvikling. Her har der i årevis været mangel på psykiatere med det til følge, at der i dag er op imod 30 procent ubesatte stillinger i psykiatrien. Til trods for det bliver stillingerne ikke besat af psykologer. Psykolog Birgitte Brun, der igennem mere end 35 år har været leder af den nu nedlagte psykologiske afdeling på Sankt Hans Hospital i Roskilde, mener, at psykiatristanden føler sig truet.

Psykiaterne i Danmark er presset, fordi der er mangel på psykiatere. Samme problemstilling gør sig gældende i Norge. Men den nye psykologlov i Norge gør, at psykologerne har fået mange flere beføjelser. Og de danske psykiatere har nok set på det med en vis forskrækkelse, siger Birgitte Brun.

Tilbage står spørgsmålet om, hvorfor danske patienter ikke må få en behandling som tilsyneladende kan hjælpe dem. Formanden for Danske Regioner, Bent Hansen (S), har dog ikke ønsket at give noget interview. Via en pressemedarbejder oplyser han i meget generelle vendinger, at patienten skal have den bedste behandling med så få bivirkninger som muligt.

Ø-kommuner vil have dispensation

Ø-kommuner med helt ned til 7000 indbyggere vil have dispensation til at drive sociale institutioner. Det kan komme til at gå ud over fagligheden.

Af Gitte Rebsdorf
Foto: Sune Holt/Scanpix

KOMMUNALREFORM ■ For en lille kommune som Ærø med kun cirka 7.000 indbyggere betyder 15-20 arbejdspladser en hel del. Derfor vil Ærø også gerne have dispensation til at drive fire sociale tilbud på øen, hvoraf det ene hidtil har hørt under Fyns Amt.

– Vi vil gerne bevare livet på øen. Hvis opgaven skal løses fra Svendborg, frygter vi at blive overset, og at vores interesser ikke bliver varetaget godt nok. Vi vil gerne drive institutionerne, fordi vi er tæt på borgerne, siger kommunaldirektør på Ærø, Lars Rud.

Kommuner på under 20.000 indbyggere skal ellers som følge af strukturreformen indgå et forpligtende samarbejde med en anden kommune om at drive sådanne institutioner. Men netop for ø-kommunerne er der mulighed for at søge om dispensation. Mens artiklen skrives, er det endnu uafklaret, om ø-kommunerne får en sådan dispensation.

Langeland, med cirka 14.000 indbyggere, er en anden af i alt fem ø-kommuner, som har ønsket at overtage en række sociale tilbud. Et af dem er Værkstedsgården i Rudkøbing, som er et aktivitetstilbud til fysisk og psykisk udviklingshæmmede mennesker. Institutionen hører indtil 1. januar 2007 under Fyns Amt, men derefter vil

Langeland kommune gerne overtage ansvaret, oplyser formanden for sammenlægningsudvalget, Knud Gether (T).

– Vi vil naturligvis miste en masse arbejdspladser, hvis institutionerne bliver flyttet. De bliver brugt af borgere udefra, men vi har også selv borgere som benytter institutionerne. Så derfor er det naturligt, at vi overtager opgaven, siger Knud Gether.

Langeland Kommune kommer til at bestå af Rudkøbing, Sydlangeland og Trane-kær Kommuner og vil dermed ligge langt under de 30.000 indbyggere, som ifølge kommunalreformen ellers er den nedre grænse for størrelsen på en kommune.

Risiko for fagligheden

Forskningsleder på Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut, AKF, Henrik Christoffersen, er ikke overrasket over, at de små kommuner ønsker at beholde de sociale tilbud. Han advarer samtidig mod, at overtagelsen kan komme til at gå ud over kvaliteten.

– Der er jo arbejdspladser i at beholde tilbudene. Men det kan være på bekostning af fagligheden. For med så små kommuner vil der være en meget begrænset kapacitet til at støtte op om institutionerne og udvikle dem, fastslår Henrik Christoffersen.

Indenrigsministeriet har da også i et svar til Langeland Kommune anført, at der er tale om specialiserede opgaver, som kræver et vist befolkningsgrundlag. Med kun godt 14.000 indbyggere er det ikke sandsynligt, at der vil være tilstrækkelig med borgere med særlige handicap og derfor vil det ikke være muligt at opbygge den fornødne ekspertise.

Små kommuner og dispensation

Ifølge strukturreformen skal kommuner på under 20.000 indbyggere indgå et forpligtende samarbejde med en anden kommune, så de tilsammen opnår en størrelse på mindst 30.000 indbyggere.

Det gør sig også gældende for de fem ø-kommuner Læsø, Samsø, Fanø, Langeland og Ærø. Ø-kommunerne har dog mulighed for at søge om dispensation til at varetage visse opgaver selv. Det er eksempelvis indenfor beskæftigelsesområdet, socialområdet og undervisningsområdet.

Få kommuner har benyttet sig af den såkaldte kattelem og opnået selvstændighed, selv om de har under 20.000 indbyggere. Det er Dragør Kommune, Ishøj Kommune, Tårnby Kommune og Vallensbæk Kommune. Disse kommuner er dog ikke omfattet af dispensation.

Kilde: Indenrigsministeriet

Men den problemstilling afviser formanden for sammenlægningsudvalget i Langeland Kommune.

– Ministeriet kender ikke til forholdene. Vi har drevet disse institutioner i mange år. Ganske vist har Værkstedsgården hørt under amtet, men alle medarbejderne bor på Langeland, påpeger Knud Gether.

På Ærø, der ligger godt en times sejlads fra fastlandet, har spørgsmålet om faglighed også været vendt. Kommunaldirektør Lars Rud mener dog ikke, at problemet er større end, at det kan løses.

– Vi forventer at kunne gøre det lige så godt, som hvis institutionerne overtages af Svendborg Kommune. Planen er, at vi vil slå institutionerne sammen. Og selv om vi bor på Ærø, er vi jo ikke isoleret fra hele verden. Vi har også mulighed for at få rådgivning udefra. Fra Svendborg eller fra VISO, siger Lars Rud.

VISO er en national videns- og rådgiv-

Små kommuner – små institutioner... Langeland og Ærø – her badehusene på Vesterstrand ved Ærøskøbing – mener godt, de kan drive institutioner og bevare fagligheden, for selvom de tidligere har hørt under amtet, så bor alle medarbejderne på de to øer.

ningsorganisation, som træder i kraft ved årsskiftet.

Spørgsmålet er dog, om de sociale institutioner på øerne er levedygtige på lang sig. På både Ærø og Langeland er man afhængige af borgere fra andre kommuner. Og da de nye kommuner og institutioner i stigende grad kommer til at konkurrere med hinanden, vil det måske være svært at få kunder nok i butikken, forudser Henrik Christoffersen fra AFK.

– Der vil være et øget krav om, at man er i stand til at levere varen. Og hvis ikke man har det tilstrækkelige faglige niveau, vil det være svært. Så på den måde kommer de enkelte institutioner til at stå deres prøve, siger Henrik Christoffersen.

Dispensationsønsker

Ærø Kommune har søgt Indenrigsministeriet om dispensation til at drive:
To institutioner for psykisk udviklingshæmmede: Bofællesskabet Jacobsminde og Bofællesskabet Æblelunden.

En institution for sindslidende: Botilbuddet Reberbanen

Et aktivitetstilbud for psykisk udviklingshæmmede: Værkstedsgården

Langeland Kommune har søgt om dispensation til at drive:

Et aktivitetstilbud for psykisk udviklingshæmmede: Værkstedsgården.

Fem botilbud for fysisk- og psykisk handicappede: Støttecenter Hine Møllevej, På Hjørnet og Bofællesskab Brungårdsvænget, Bofællesskabet Duevej, Bofællesskabet Hovedgaden.

Kilde: Ærø og Langeland kommuner

Videooovervågning - nej tak

Af Mogens Seider,
forstander,
Vestervænget
(Modtaget 24.5.2006)

En leders kommentar til Erik Lehms' forslag om videoovervågning af personale:

Jeg finder det uanstændigt, og helt i modstrid med de værdier, der skal være bærende for omsorg, relationer, pleje og udvikling i arbejdet med voksne og ældre borgere, når plejehjemsledernes formand nu forslår, at løsningen kan ligge i videoovervågning af personalet.

Mon ikke denne aktuelle situation i stedet kunne være anledning til, at vi får en drøftelse af, hvilke betingelser der skal være til stede, for at omsorgspersonalet kan yde et kvalificeret stykke pleje- og omsorgsarbejde.

Omsorgs- og plejearbejdet er ikke særlig attraktivt og samtidig lavt lønnet. Arbejdet er komplekst, mangfoldigt, intensivt og ikke mindst fyldt med faglige og personlige dilemmaer. Dette kræver naturligvis, at vi som ledere har et meget skarpt fokus på vores medarbejderes rekruttering, uddannelse, kompetenceudvikling, menneskesyn, dannelse, etik og håndtering af mellemenneskelige relationer. Dette kræver nærhed og respekt for disse vigtige mennesker i organisationen.

Jeg mener, at forslaget om videoovervågning hviler på et autoritært og kontrolfikseret systembåret syn på medarbejderne. Jeg er ret overbevist om, at det ikke får medarbejderne til at trives, og hvis medarbejderne ikke trives, går det altså ud over kvaliteten i det, vi alle sammen er her for.

Jeg har en dyb funderet tro på, at alle

medarbejdere møder på arbejde med ønsket om at levere optimal kvalitet og skabe den højeste grad af livskvalitet for de mennesker, der er i vores nærhed. Så lad os analysere, hvilke barrierer der er i rammerne, organiseringen og den politiske prioritering af indsatsen.

Jeg tror ganske enkelt ikke, det bliver muligt at rekruttere unge velfungerende medarbejdere mennesker til dette vitale arbejde, hvis det, vi har at byde på, når fejlene opstår, er videoovervågning. Jeg tror, at vi som ledere skal udvikle arbejdspladserne sammen med medarbejderne og være tæt på dem, når udfordringerne hober sig op, - og det gør de jo rimelig regelmæssigt i arbejdet med andre mennesker.

Hvis ikke vi som ledere har mere at byde på, så er problemet langt mere alvorligt, end det vi så på tv.

Hvem sikrer sammenhæng mellem velstand og velfærd?

Af Ejvind Jensen
Socialpædagog
Svankærvej 12
6760 Ribe
(Modtaget 2.6.2006)

På trods af at den danske velstand stiger med bugnende overskud på statens financer, oplever jeg et foruroligende dyk i kvaliteten i den offentlige sektor - især den sociale.

Hvis vi nøjes med at juble over øget privat forbrug uden at bekymre os om konsekvenserne af - hvordan folkestyret forvalter vores fælles velstand - krakelerer velfærden.

Overskrifterne i aviserne omkring omsorgsvigt på plejehjem, pædofilsagen fra Tønder og ubegribelig vold begået af psykiske syge vil i fremtiden ses stadig oftere, hvis vi ikke deltager i den demokratiske proces - giver udtryk for vores oplevelser og holdninger og derved påvirker politikere og politikken mellem valgene.

Årsagen til forringelserne er ikke bevidst ondskab fra politikere, embedsfolk eller

omsorgspersonale. Derfor er det mildest talt tåbeligt at bruge al energien på at placere skylden. Naturligvis er der personer, der har et ansvar - og som bør påtage sig det og reagere. Der er politikere, som skal bevillige de nødvendige ressourcer, embedsmænd, der skal leve op til deres tilsyn, og personale, der skal handle i overensstemmelse med borgernes ønsker og rettigheder.

I Danmark er den offentlige sektor under pres og forandring. Der er en stigende tendens til at opfatte den som en forretning, som skal kunne betale sig; man justerer på folkeskoleloven, fordi erhvervslivet forudsiger et fremtidigt behov; man etablerer daginstitutionsplasser, fordi arbejdsgiverne mangler arbejdskraft - uden at forholde sig til livskvalitet og børns udvikling.

Jeg har stor respekt for dygtige forretningsfolk. Men det er et åndeligt fattigt samfund, der begrunder omsorgen i markeds kræfter og forretningsmæssige argumenter.

Det er bekymrende, når politikere kun interesserer sig for mennesker i nød, når

de bliver presset til en kommentar i forbindelse med konsekvenser af deres politik i en konkret sag.

Det bekymrer mig, når jeg læser, at Ny Esbjerg Kommune med stolthed 'løser' et fremtidig økonomisk problem ved at budgettere med 95 procent af den hidtil økonomiske ramme, eller når 'såkaldte' økonomiske vismænd anbefaler en kraftig beskæring af den offentlige sektor for at frigøre arbejdskraft til den private sektor - uden at nogen spørger til konsekvenserne på plejehjemmene, sagsbehandlingen i kommunerne og behandlingen af syge medmennesker.

Vi skal absolut være kritiske i forbindelse med, hvordan vi bruger offentlige midler. Det er dog afgørende, at de nødvendige ressourcer er til stede for at bevare velfærdssamfundet.

Vi skal involvere os i en folkelig, fremadrettet og nuanceret debat om vores velfærdssamfund, der inkluderer en anstændig medmenneskelig omsorg - som vi kan være stolte af.

Velkommen til Århus Kommune!

Af Verne Pedersen
Amtskredsformand
SL Århus
(Modtaget 6.6.2006)

Velkommen til Århus kommune: Vi starter med at skære i jeres tilbud
Er det Århus Kommunes varme velkomst?

De svageste borgere og de nyeste medarbejdere bliver inviteret inden for af en kommune med spareknive i ærmet.

Århus Kommune skal spare på sine tilbud, og vil gøre det både på de nuværende og på de 50 nye, som kommer til næste år. Alene på de nye arbejdspladser foreslår man at spare 75 stillinger. Det får store konsekvenser for de svageste borgere – både her og nu og i fremtiden.

Hvis politikerne gennemfører de fore-

slæde besparelser, betyder det, at kommunen straks fra starten forringer forholdene for de mest belastede og handicappede borgere: Børn, unge og voksne på døgninstitutioner og i psykiatrisk behandling og handicappede børn, unge og voksne, som bor og arbejder på kommunens kommunale tilbud.

Foringelserne gælder også de ca. 1.400 socialpædagoger, der arbejder dér, og – som nye undersøgelser viser – i forvejen har et særdeles belastende psykisk arbejdsmiljø.

Århus Kommune vil altså skære og spare på tilbud, som man endnu ikke kender, og hvor man derfor heller ikke ved, hvilke konsekvenser får for den enkelte borger.

Politikere bør altid tage ansvar for konsekvenserne af deres politik.

Socialrådmand Gert Bjerregård fra Ven-

stre har udtrykt, at han er meget ked af besparelserne – og at det er borgmesterens ansvar.

Men: Det er hans egen forvaltning, der peger på spareforslagene, og det er hans egne partikammerater i den borgerlige regering, som har skabt denne økonomiske situation for kommunerne.

Jeg betragter det som et ikke særligt vellykket forsøg på at vaske hænder.

Helt grotesk bliver det, når kommunen fremlægger forslag for det dobbelte beløb. Så er der lagt op til, at borgerne skal slås om pengene i en alles kamp mod alle.

Det vil vi ikke være med til.

Vi kræver, at politikerne tager ansvaret, og vi opfordrer borgmester Nicolai Wammen til at kræve flere penge ved KL's forhandlinger med regeringen.

Nekrolog

Birger Perlt

Mindeord for Birger Perlt, seniorkonsulent i Social Udviklingscenter, SUS

Det er med en oplevelse af et stort tab, at vi i forbundet har modtaget meddelelsen om at Birger Perlt er død.

Birgers betydning for kvalificering af den socialpædagogiske indsats for samfundets udsatte grupper er ikke til at komme udenom. Rigtig mange socialpædagoger har stiftet bekendtskab med Birger i løbet af deres arbejdsliv. De kan have mødt ham som en engageret oplægsholder, underviser eller vejleder, som projektleder eller forsker. De kan have læst hans nogle af hans mange artikler eller rapporter.

Og et møde med Birger glemte man ikke. Hans store intellektuelle kapacitet, omfattende teoretiske viden kombineret med et dybfølt engagement i levevilkårene for mennesker på samfundets skygge-

side fordrede, at de, der indgik i dialogen med ham, levede op til deres bedste.

Selv lærte jeg personligt Birger at kende i begyndelsen af 1990'erne, da jeg gik på Socialpædagogisk Højskole. Her mødte jeg ham som en helt fabelagtig inspirerende underviser, der udfordrede min faglige selvforståelse af, hvad god socialpædagogik var og er.

I forlængelse heraf havde jeg og nogle af mine medstuderende det privilegium at have ham som vejleder på vores speciale. Det blev et slidsomt, men også helt unikt inspirerende projekt, fordi Birger ikke stillede sig tilfreds med det middelmådige, men stillede store krav til kvaliteten af produktet. Han forventede, at vi leverede det bedste – til trods for at det gav arbejde både til ham og os.

Og i dag tænke jeg tilbage på denne proces med stor taknemmelighed, ikke kun fordi Birger gav mig mulighed for at udvikle mig fagligt, men også fordi jeg fik

mulighed for at lære ham at kende personligt som menneske.

Senere har jeg haft fornøjelsen at vedligeholde det bekendtskab med Birger. Ikke mindst fordi vi via vores arbejdsliv har mødtes og skullet samarbejde om en række projekter. Vi har ikke altid været enige om, hvilke vurderinger der skulle anlægges på dette og hint. Men Birger var altid lyttende, reflekterende og inspirerende, og et møde med ham efterlod mig altid med behov for eftertænksomhed.

Birger er ikke mere, men tilbage står et omfattende forfatterskab, som mange år ud i fremtiden kan inspirere til refleksion om livsvilkårene for samfundets svageste grupper og ændrede indsatsformer.

Ære være hans minde.

*Ditte Sørensen,
socialfaglig konsulent
Socialpædagogernes Landsforbund*

Hvorfor ingen debat om fusion med BUPL?

Af Ib Rønn Andreassen
Højager 42
8530 Hjortshøj
(Modtaget 2..6.2006)

I forbindelse med den aktuelle kommunalreform-proces kan vi konstatere, at langt hovedparten af SL medlemmer overgår til ansættelse i kommunerne. Vi får altså samme hovedarbejdsgiver som BUPL.

Når størstedelen af det amtslige social og undervisningsområde pr. 1. januar 2007 overgår til kommunerne, vil de særlige daginstitutioner og specialskoler være aftaledækket af BUPL, hvilket betyder, at mellem 2000 og 3000 SL medlemmer overflyttes til BUPL.

Jeg forudser, at de fremtidige samarbejdsrelationer mellem BUPL og SL nødvendigvis må være så tætte, at en sammenlægning af de to organisationer (sikkert også LFS) vil være eneste svar på de udfordringer de nærmeste år stiller os overfor.

Vi har nu i snart 15 år haft en fælles pædagogisk uddannelse. Kunne man forestille sig, at sygeplejerskerne, socialrådgive-

re og andre var organiseret i flere organisationer, blot fordi de på et tidspunkt havde haft forskellige arbejdsgivere og forskellige grader af specialitet?

Jeg tror, at mange studerende og nyuddannede oplever det som yderst mærkværdigt, at der er to forskellige organisationer for pædagoger.

Jeg tror, at mange vikarer, der 'tilfældigvis' er medlem af BUPL, oplever det som mærkværdigt og upraktisk, når de for en kort periode har vikararbejde på et 'SL'-område eller omvendt.

Jeg tror, at mange pædagoger, der skifter arbejdsområde, finder det mærkværdigt og upraktisk at skulle skifte organisation – måske er der nogle der i lange perioder er 'fejlorganiseret'.

Ifølge mange kommuner vil man fremover udnytte den ekspertise, der findes i døgntilbud (ressourcecenter-tanken) ved at lave 'udadgående' tilbud/løsninger, der vil falde mellem BUPL's og SL's aftaleområde. Jeg frygter, at usikkerhed om organisation og forhandlingsret vil kunne blokere for hensigtsmæssige løsninger, og jeg tror,

der vil blive brugt mange ressourcer på grænsedragning med videre. Måske tager jeg fejl, måske er der så krystalklare aftaler mellem SL og BUPL, at situationen aldrig vil opstå?

Når døgninstitutioner med videre bliver en del af den kommunale virkelighed, vil der måske blive kamp om de få økonomiske ressourcer. Det var måske ingen dårlig ide, hvis 'den pædagogiske virkelighed' kunne stå sammen i denne kamp?

Der ville måske både være økonomiske, organisatoriske og servicemæssige medlemsfordele ved en sammenlægning?

I mine refleksioner om SL's fremtid er der måske nogle væsentlige og afgørende elementer jeg har overset?

Jeg mener under alle omstændigheder, at en debat om en sammenlægning med BUPL er nødvendig!

Det ville være oplagt, hvis en sådan debat fik plads på efterårets generalforsamlinger og efterfølgende kongres. Jeg vil under alle omstændigheder forsøge at rejse debatten på generalforsamlingen i Amtskreds Østjylland.

To portioner fordomme på én side

Af Tommy Gjørl
Tavlekærsvej 94
2650 Hvidovre
(Modtaget 2.6.2006)

Når man får lyst til at fare i blækket, er det som i dette tilfælde meget praktisk at begge de indlæg, man føler trang til at kommentere står på samme side i Socialpædagogen.

Der er også en vis linje i de to indlæg – en til formålet tilpasset portion fordomme.

Jørgen Buttenschøn's indlæg er efter min mening præget af hans idealistiske indstilling til handicappede og sex. Og det kan jo være sympatisk nok.

Men han kan ikke rigtigt tillade sig at se stort på de prostitueredes problemer og dårlige liv, hvis man skal se det ud fra et socialt-fagligt synspunkt. At prostitution er lovligt, gør det ikke mere acceptabelt, men

fortæller måske mere om det samfund, vi lever i.

Om myten som Buttenschøn dyrker om 'den lykkelige luder' holder ikke vand uanset hvor mange af denne kategori, der ellers er i hans omgangskreds. Det kan ikke være rigtigt, at man skal træde på nogle socialt udsatte mennesker for at fremme nogle andres interesser – i den forbindelse er det helt ligegyldigt, om de er handicappede.

Det andet indlæg jeg vil kommentere er måske mere præget af ukendskab til retspleje og virkninger af denne og er præget af et hævnmotiv, der ikke fører til noget godt.

Kjeld Krageskov, der helt sikkert ikke har set, hvad det gør ved en 18 årig at sidde et år i fængsel, gør sig til talsmand for strengere straffe, i forbindelse med dødsbørsel, og han nævner otte år som en mulighed.

Det skulle så være præventivt, men det er ikke det ærinde Krageskov er ude i; Han 'føler' nemlig at det er en alt for mild straf.

Når man ifølge dansk retspleje skal straffes for en kriminel handling, har det hidtil været en forudsætning, at der har været et forsæt, det vil sige, at handlingen er begået med et forbryderisk forsæt. Det er ikke tilfældet ved disse manddrab, der er uagtsomme.

At forestille sig en ung mand på 18, der tror, at der kan ske ham eller andre noget, når han leger supermand på gaderne tyder på et vist ukendskab til netop denne aldersgruppe. Det, der kan virke, er pædagogisk påvirkning og klip i kørekortet. Krageskov foreslår ungdomsfængsler med pædagoger, uddannelse, psykologer og så videre – jamen, de findes allerede, men det skal man jo sætte sig ind i for at vide og det er besværligt!

Evidensundersøgelsen – part 12

Af Søren Magnussen
leder af Vilde Læreprocesser
(www.vildelaereprocesser.dk)

Mens ministeriernes regnedrenge m/k og de store konsulentfirmaers evidensspecialister forbereder deres næste logemøder/salgsmesser for målelevillige, kommunale opkøbere af de såkaldte evidensbaserede metodekoncepter (så firma-domicilerne i Nordsjælland kan blive udskiftet med mere trendy adresser i for eksempel Ørestaden), så fortsætter jeg her, næsten uanfægtet, med at skrive til de heldigvis mange læsere af Socialpædagogen, der faktisk har forstand på arbejdet med de mest vilde børn og unge.

Ugebladet Mandag Morgen nævner i april år stor risikovillighed, som et af 10 'vindertræk' ved de mest innovative danske virksomheder. Jeg tror også, det gælder i vores arbejde med de sværeste børn og unge.

På mange måder er der ikke meget nyt

under solen, når vi skal rykke de unge i en positiv retning – begreber som et tæt forældresamarbejde, løsningsfokuserede samtaler, mentorordninger, 'fælles tredje projekter', brobygning til rigtige arbejdspladser osv. er ikke opfundet i går.

Men risikovilligheden – modet til at turde med de sværeste unge, hvor andre tøver, det er ofte en mangelvare. Selvfølgelig skal vi tænke os om og trække på gode folks erfaringer, inden vi kaster os ud i vilde eksperimenter.

Til gengæld er mit indtryk, at mange af vores arbejdspladser aldrig for alvor får nok 'sejre' med de sværeste unge, fordi vi ikke rigtig tør overskride, det vi plejer.

Det er modigt og risikovilligt, at insistere på at skabe en familiestemning med de mest kriminelle sanktionsdømte på sanktionsinstitutionen Akademiet i København, at arbejde pædagogisk med udlandsrejser med byens mest vilde piger som Pigeprojektet i Saxogade og at indgå i et 'side by side' partnerskab mellem sagsbehandlere og

de tilknyttede pædagogiske medarbejdere i projekt HardWork for meget belastede unge under 15 i København.

Vilde unge er karakteriserede ved at være vilde. At tro at vi kan få dem ud af kriminalitet, negativ gruppepåvirkning, hashmisbrug og had mod normalsamfundet ved at følge en bestemt evidensbaseret manual, der er sgu for naivt.

'Modets pædagogik' er måske det nærmeste, vi kan komme et rammende udtryk for det, vi har brug for, hvis vi skal komme længere med de sværeste unge.

De konsulenter, der fører sig frem på evidenskonferencerne sammen med ledende SL-folk, aner ikke en hylende fis om vilde unges psykologi og adfærd.

Lad os vise vejen selv, med risikovillige initiativer – meget gerne i et tæt samarbejde med innovative akademikere/forskere, der for alvor evner at lave dialogisk følgeforskning, som reelt udfordrer vores praksis.

Minuttyranniet i ældreplejen

Af Poul Svendborg,
socialpædag PD
formand for Ældrenetværket i SL
(Modtaget 30.5.2006)

Debatten om plejehjemmene og hjemmeplejen raser videre, og igen i går (søndag den 29. maj) kunne man se et indslag efter nyhederne på DR 1.

SL's ældrenetværk har lige holdt Ældre-pædagogiske dage 2006. Og når jeg tænker på en af oplægsholderne, socialudvalgsformand i Årlev Kommune Herdis Hanghøis (V) glæde over mulighederne i stregkoderne – hun mener det er et godt redskab til at bevise over for pårørende, at der er ydet den service, der er krav på – så er perspektiverne uhyggelige.

Tre minutter til det ene, fem minutter til det andet og så videre. Det er en umenneskelig måde at arbejde med mennesker. Og stregkodesystemet er godt i gang i ældreplejen rundt i landet.

Er perspektivet, at de udviklingshæmmede, efterhånden som de alle får en tidssvarende bolig, også skal have tildelt minutter til bad, spisning, indkøb osv.?

Det, som foregår i ældreplejen, er ikke værdigt, hverken for de ældre eller de medarbejdere, der skal arbejde under minuttyranniet.

Den merkantile tænkning, der efterhånden gennemsyrrer den offentlige sektor, giver ikke plads til medmenneskelig omsorg.

Politikere udtaler, at der skal flere sygeplejersker i ældreplejen. Hvorfor det? Ældre mennesker er ikke syge mennesker.

Ældre mennesker får sygdomme, som selvfølgelig skal behandles som alle andre sygdomme skal behandles, men ældre er først og fremmest mennesker der skal behandles med værdighed.

Det, der er sygt, er måden, man går til arbejdet med de ældre. Det er uværdigt, og der trænger til at blive indført et andet

menneskesyn, end det vi oplever i det, vi ser i tv og presse i disse dage.

Det socialpædagogiske menneskesyn bør vinde indpas, og pædagoger bør indgå i arbejdet med normalområdets ældre i et ligeværdigt samarbejde med de andre faggrupper, der i øjeblikket er på området.

Det er ikke onde mennesker, der arbejder på plejecentrene, men mennesker der har alt for dårlig mulighed for at udføre deres arbejde på en værdig måde.

Tidstyranniet ødelægger mulighederne, så løsningen er, at området skal tilføres arbejdskraft, og midlerne skal ikke som hidtil bare bruges til at finde *fancy* metoder til at effektivisere.

Mennesker arbejdes der ikke med på samlebånd – ældreomsorgen skal ikke drives som en småkagefabrik, det er mennesker, vi har med at gøre, mennesker der har skabt dette rige samfund. Kan vi være det bekendt?

Der er brug for synlige rollemodeller

Unge med baggrund i en etnisk minoritet skal have synlige rollemodeller - og de skal kunne ses i medierne, for der er brug for modbilleder til de negative historier

Jeg har arbejdet med børn og unge de sidste seks år. Det har været i et værested for unge, en fritids- og ungdomsklub, med opsøgende socialt arbejde, som støtte-kontaktperson og som et socialcenters 'problemknuser' i forhold til etniske minoritetsfamilier. Nu er jeg ansat i en socialpædagogisk stilling på Kofoeds Skoles ungdomsafdeling, som er et døgntilbud for hjemløse unge over 18 år i København.

I snart mange år har der været meget negativ omtale af unge med anden etnisk baggrund i medierne. Denne artikel er forsøg på at fortælle nogle andre og mere positive historier.

Jeg har talt med en del unge indvandrere, som har taget en uddannelse og er i arbejde som skolelærere, politibetjente, fodboldspillere, ingeniører, håndværkere m.m.

De mener, at alt det negative, de hører i medierne, er blevet for meget efterhånden. Nogle mener, at der ligefrem forventes af dem fra kolleger og venner, at de skal komme med en forklaring på det, der sker, fordi de også er indvandrere. De er trætte af, at der hele tiden tales negativt om indvandrere i medierne.

Nedenfor kommer der tre små interviews, som viser nogle succeshistorier om voksne, der kan være en rollemodel for andre. Mellem interviewene kommer jeg med mine egne kommentarer.

"Hvis man vil opnå noget, må man kæmpe og knokle!"

Mohammed Al-Subaihi er palæstinenser, 31 år, født og opvokset i Danmark. Efter folkeskolen gik han på EFG og kom ind i militæret. Nu er han politibetjent på femte år og arbejder til dagligt som nærbetjent i Brøndby i en et årig turnus:

– Jeg tror, at alle kan blive til noget, hvis de vil. Det kræver selvfølgelig, at man af og til kan sige fra og for eksempel lade være med at hænge sammen med de kriminelle venner. Man skal

lade være med at tro, at de unge på gaden har svar på alt. Man skal også passe på med gruppes. Der er for eksempel nogle spilleregler i Danmark, og dem er man nødt til at rette sig efter. Det er også meget vigtigt, at man har en ren straffeattest, både når det gælder arbejde og uddannelse.

– Forældrenes opbakning betyder meget. Det nytter for eksempel ikke, at faren arbejder hele dagen, og moren står med det hele. Mange forældre opdrager godt nok deres børn rigtigt, men børnene er alt for meget ude på gaden, og dermed ude af deres kontrol. Der er mange mennesker, som er konfliktsky i dag. Hvis de ser en flok unge, der laver hærværk, kan de godt kigge til den anden side, de tør ikke tage et ansvar. En lærer, fodboldtræner eller andre professionelle skal også være med til at opdrage børnene, så meget de kan. Det er en opgave for alle, vi skal være sammen om at løse opgaven. Vi skal udnytte alle de ressourcer der findes i samfundet.

– Jeg er meget glad for mit arbejde. Jeg har aldrig fortrudt, at jeg blev politibetjent, det har altid været min drøm. Det har da været svært, men hvis man vil opnå noget, så skal man også kæmpe og knokle – og så kan man altså godt klare det.

– Hvis nogen ser mig som et forbillede, er jeg da glad. For så vil de måske tænke, at "hvis han kan blive det, så kan jeg også". Det er vigtigt for de unge at have rollemodeller. Alle, der har et arbejde eller uddannelse, er forbilleder for alle de andre unge indvandrere.

– Manglende praktikpladser og afslag på ansøgninger gør, at det ikke altid er nemt at komme videre.

– Der er selvfølgelig nogen, der giver hurtigt op på grund af negative oplevelser, men heldigvis er der mange der er i - eller har en - uddannelse. Der er mange unge der har en god uddannelse og er velfungerende, dem ser vi ikke, fordi de "sælger" ikke i medierne. I politiet er der for eksempel over 50 unge med indvandrerbaggrund, siger Mohammed Al-Subaihi.

Flere rollemodeller

At have mål, forbilleder og rollemodeller betyder meget for alle mennesker. Men det betyder endnu mere for unge med anden etnisk bag-

Læserbreve:

Socialpædagogen er forpligtet til at optage alle læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 400 ord, svarende til cirka 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Synspunkter:

Bringes efter en redaktionel vurdering. Vi optager kun synspunkter fra medlemmer og abonnenter. Synspunkter må højst fylde 2.000 ord svarende til cirka 10.000 anslag.

Læserbreve og synspunkter der bringes i bladet offentliggøres også på internettet.

Vi modtager helst indlæg pr. e-mail: redaktionen@sl.dk, men indlæg kan også sendes til: Socialpædagogen, Brolæggerstræde 9, 1211 Kbh. K, tlf. 3396 2800.

Deadline for læserbreve til nr. 11/06 er fredag den 19. maj 2006 kl. 12.00.

grund end dansk. Mange fra "det almindelige samfund" mener, at disse unge ikke kan lave noget fornuftigt. De mener, at det eneste, de kan, er noget negativt og ofte kriminelt. Måske skyldes dette mediernes negative omtale af disse grupper.

Men der er masser af positive rollemødder her i Danmark. Vi ser og hører bare ikke så meget om dem til dagligt, fordi de åbenbart ikke er så interessante for bl.a. medierne. Jeg har derfor talt med nogle af dem – mennesker med indvandrerbaggrund, som har opnået succes i livet. For selvom de måske ikke er så interessante for medierne, er de interessante for dem, vi ellers kalder de svage, for eksempel folk med anden etnisk baggrund end dansk.

Der er nemlig nogle, der kæmper for at opnå en anerkendelse fra samfundet. Og hvis der kom flere positive historier i medierne af denne slags, tror jeg, det ville hjælpe meget. Der ville måske være mindre kriminalitet, og det ville sandsynligvis gå hurtigere med integrationen.

"Familien betyder meget"

Yusuf Öztürk er kurder fra Tyrkiet, 26 år, er født og opvokset i Danmark. Han er fodboldspiller og spiller i Fremad Amager. Ved siden af det, arbejder han som sagsbehandler i et ejendomsmæglerfirma. Da han fik tilbud om at tage sig en uddannelse som ejendomsmægler, sagde han ja til det. Han er snart færdig med uddannelsen.

– Fodboldeventyret kan slutte hurtigt, men livet forsætter. Da jeg fik tilbud om at komme hos en ejendomsmægler, så sagde jeg ja. Jeg har ikke fortrudt det og er meget glad for det.

– Skolen skal komme frem for alt. Jeg kender nogen, der har fået store tilbud om at være fodboldspillere, som de har sagt nej til, da de gerne vil afslutte deres uddannelse. Mange vil have hurtige penge, derfor dropper de skolen og begynder at arbejde, så de kan købe bil, pænt og dyrt tøj osv. Mange har det også svært med at sige fra overfor vennerne. Men det bliver man nødt til. Vi indvandrere skal arbejde ekstra meget, fordi vi møder meget modgang. Der er nogle perioder, hvor man kan se, at man skal kæmpe ekstra. Men man skal ikke opgive for hurtigt.

– Har man en drøm, så skal man ikke give op, om det så er fodbold eller skuespil. Ved opbakning fra familien, ved at have

viljen, ved at holde fast i sin uddannelse, og ved at sige fra over for vennerne, kan man opnå sine drømme og få en positiv fremtid.

– Nogle forældre arbejder i døgn drift og har mindre tid til deres børn, nogle forældre giver ansvaret til andre, og moren kan måske ikke følge med, fordi hun ikke kan tale dansk. Familien skal støtte deres børn 100 procent – den betyder meget. Min far kommer for eksempel til alle mine kampe. Han var og er mit forbillede.

Alle indvandrere er forbilleder for hinanden på godt og ondt. Hvis nogen laver noget dårligt, så går det ud over alle de andre.

Manu Sareen politiker og socialpædagog

– Jeg tager det som en kompliment, hvis nogen ser mig som et forbillede. Jeg håber, at dem, der ser mig som et forbillede, når meget længere end mig.

– Som ung indvandrer skal man kæmpe ekstra, hvis man vil opnå succes. Jeg er stadig nødt til sige fra over for vennerne, fordi jeg ikke vil komme på forsiden af aviserne. Jeg har blandt andet oplevet en del racistiske tilråb, men man bliver bedret til at tackle det, og man lærer af sine fejl, siger Yusuf Öztürk.

Synligere rollemodeller

Hvordan kan vi støtte og give råd til de unge, der tager de mafialignende typer som forbilleder og rollemodeller og vil skabe sig en identitet på en negativ måde?

Det kan man gøre ved at skabe rollemødder i medierne ved at fortælle om indvandrerfamiliernes dagligdag og den succes, nogle af dem har opnået, som mange i samfundet ikke ved noget om. Det kan få danskerne og udlændinge til at se tingene i et andet perspektiv.

Indvandrerne vil prøve at opnå samme succes, mens danskerne vil se indvandrerne med et mere positivt syn. Dette vil hjælpe alle til at komme hinanden ved og åbne sig mere op for hinanden.

En anden fordel ved det er også, at de unge, som vi ser på gaden, opfører sig på den måde, de har lært fra medierne. De følger altså også med i medierne. Og når de unge med anden etnisk baggrund end dansk kan se i medierne, at der er nogle, der har samme baggrund som dem selv, som har succes i deres liv, kan de se, at det samme kan de også få ved at følge deres fodspor eller selv skabe sig en positiv identitet.

"Jeg er mere socialpædagog end indvandrer"

Manu Sareen er 38 år, født i Indien og kom til Danmark, da han var 4 år. Han er politiker og arbejder som integrationskonsulent, han er uddannet som socialpædagog og har læst psykologi. Han har arbejdet mange forskellige steder og er et kendt ansigt i medierne. Han er ansat i Københavns Kommune.

– Jeg har arbejdet meget med etniske grupper og får meget viden om de forskellige kulturer. Jeg ønsker, at folk ser min faglighed og ikke min etniske oprindelse. Jeg vil hellere have, at folk ser mig mere som en socialpædagog, men de ser altid på mig som en indvandrer, det er lidt ærgerligt!

– Der er mange indvandrere, der synes, at jeg skal snakke deres sag, det er lidt belastende. Jeg repræsenterer ikke indvandrere. Som politiker repræsenterer jeg de Radikale, som socialpædagog repræsenterer jeg de svage i samfundet.

– Jeg ser mig ikke som et forbillede, men jeg er blevet et alligevel. Alle indvandrere er forbilleder for hinanden på godt og ondt. Hvis nogen laver noget dårligt, så går det ud over alle de andre. Jeg har sagt til de unge, som jeg har arbejdet med, at de nok tror, at de klarer alt på den barske måde ved at være seje, men et andet sted er det måske deres mor, der bliver spyttet på.

– Jeg vil sige to ting til de unge med indvandrerbaggrund: Tag en uddannelse, og opfør jer ordentligt! Vi skal opføre os mere ordentligt, fordi der bliver lagt mere mærke til os. Nogen påstår, at det er uretfærdigt, men sådan er det altså.

– Man tror ikke, at der er så mange veluddannede indvandrere, men det er der – og der vil komme mange flere. Men mange af dem kan ikke få arbejde inden for deres fag. Så begynder de i stedet at køre taxa... så vi har da de bedst uddannede taxachauffører i Danmark, siger Manu Sareen.

Der er Hus Forbi og så er der Bo Bedre

Bo Bedre er magasinet for dem, der har en bolig og gerne vil have ideer til at få en endnu bedre og smukkere bolig. Magasinet Hus Forbi handler om dem, der ingen bolig har. De hjemløse. Og hvad har de to blade så tilfælles? De har begge forstand på bladsalg. Hus Forbi er nu Danmarks 3. største blad. Hjemløse-bladet er kun overgået af nr. 1, Bo Bedre, og Illustreret Videnskab, på andenpladsen, men i juni kun slår Hus Forbi med 1.000 eksemplarer. Hus Forbi blev i juni trykt i 63.000 eksemplarer.

Imp

Misbrugere aktiveres

Ledige misbrugere i Holstebro skal nu aktiveres gennem et samarbejde med forsorgshjemmet Skovvang. Projektet, som kommer til at koste 200.000 kroner over de næste to år, går ud på, at aktivere de ledige gennem praktik i en privat eller offentlig virksomhed. Målet er at de skal have mere struktur i hverdagen, så de gradvist kan indføres på arbejdsmarkedet, siger arbejdsmarkedschef Helle Bro til Dagbladet Holstebro-Struer. Kommunen vil indtage frivillige Organisationer i aktiveringen og for eksempel skaffe ansættelser i genbrugsbutikker.

kab

Ny rektor i Roskilde

Cand. pæd. Kirsten Balle er pr. 1. august ansat som ny rektor på Roskilde Pædagogseminarium. Hun afløser Espen Jerlang, der går på pension efter 10 år som rektor. Kirsten Balle er 46 år og kommer fra en stilling som uddannelseschef på N. Zahles Seminarium, hvor hun har været ansat siden 2003.

Imp

De gode viljer er ikke længere nok

Handicaporganisationerne kræver en ny dansk lovgivning, der skal forbyde og forhindre, at personer med handicap forskelsbehandles

Af Kurt Ladefoged

HANDICAPPOLITIK ■ Dansk handicappolitik har traditionelt bygget på 'De Gode Viljers Vej' – uden påbud, forbud og sanktioner, men med en forventning om, at myndigheder og private vil skabe lige muligheder, hvis de bare fik rådgivning nok.

Men det har ikke virket, konkluderer De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI). Derfor ønsker samvirket nu, at der foretages konkret lovgivning på området.

– Den nuværende handicappolitik har gjort mennesker med handicap til en minoritet, der er afhængig af politikernes og andres gode vilje. Derfor er det nødvendigt med et nyt, forpligtende redskab, der kan hjælpe os med at bygge et samfund for alle, siger DSI's formand Stig Langvad.

Efter DSI's opfattelse er udviklingen mod de lige muligheder i mange sektorer i samfundet næsten gået i stå. Det kniber med at skabe tilgængelige bygninger, transport er et problem for mange, og der er for mange dårlige forhold omkring uddannelserne.

– Det lader til, at mennesker med handicap er den eneste minoritet, hvor det stadig politisk er tilladt at diskriminere og fastholde den som en svag gruppe uden rettigheder. Derfor har vi behov for en handicappolitik, der bryder med den hidtidige politik og den danske tradition. Vi kan se, at rettighedslovgivning virker i England. Den er også på vej i Norge og Sverige, påpeger Stig Langvad.

DSI's pointe er, at man godt kan få rettighedsbaseret lovgivning til at gå i spænd med langsigtede politiske prioriteringer,

Her forskelsbehandles

DSI nævner som et eksempel på forskelsbehandling boligområdet, hvor ikke alle mennesker med handicap er omfattet af lejelovens bestemmelser, fordi de boliger, de bor i, er opført efter serviceloven.

Det betyder reelt, at borgere med handicap ikke er dækket af den beskyttelse, som lejeloven giver andre lejere om blandt andet opsigelsesfrister, huslejeniveau og afsættelse til forbedringer.

Et andet eksempel er fysisk adgang til skoler. Her gennemføres langt fra alle uddannelser i tilgængelige omgivelser med tilgængelige materialer og adgang til kvalificeret rettidig specialpædagogisk støtte.

Det betyder, at mange handicappede må vælge uddannelse og uddannelsessted efter de fysiske rammer og ikke efter deres interesser.

Man kan læse mere om DSI's politikpapir på DSI's hjemmeside: www.handicap.dk/politikpapir/rettighedslovgivning

sektorbaseret udvikling og folkelig accept. DSI ønsker, at der sideløbende med rettighedslovgivning oprettes en administrativ klageadgang.

Derfor vil DSI nu henvende sig til stats- og vicestatsministeren for at få dem til at tage initiativ til en lov, der forbyder diskrimination af mennesker med handicap i Danmark.

kl@sl.dk

Husk at du altid skal møde personligt frem på AF første dag, du er ledig! Det gælder også, hvis du skal have karantæne for selvforskyldt ledighed. Karantænen kan først afvikles, når du er tilmeldt AF og i øvrigt opfylder betingelserne for at få dagpenge.

Vikarservice til dag- og døgninstitutioner

Kommer på hele Sjælland

Hammershusvej 77

4370 St. Merløse

Tlf.: 2745 8037

Fax: 5944 8037

info@best-choice.dk

www.best-choice.dk

Telefontid fra 06-24

www.sl.dk - hjemmesiden om socialpædagoger

SOCIALKONSULENT-TEAMET tilbyder

Individuel supervision * Supervision i grupper *
Konsultation * 'Troubleshooting'

til fagfolk, der arbejder i børne- og ungeområdet
(øst for Lillebælt)

Kontaktpersoner:

Mads Houman, soc.pæd., supervisor
- 22 68 38 21

Peter S. Jensen, cand.psyk., supervisor
- 22 68 38 30

FAMILIEPLEJEN FREDERIKSBORG AMT • KONGEVEJEN 47 •
3480 FREDENSBORG • TELEFON 48460800 • FFA@FFA.DK • WWW.FFA.DK

Anerkendende pædagogik og samarbejde

Konference for pædagogiske arbejdspladser
28. september 2006, Vejle

Ledelse og forandring

Uddannelse i Værdsættende ledelse
Start 12. september 2006, Vitskøl Kloster

Tilmelding til reduceret pris før 1. august 2006

Se www.harbohus.dk
eller ring på 9868 6111

Harbohus

Nordisk Børneforsorgs konference

www.nbk2006.dk

København 24. - 27. august 2006

Nye tider - Nye børn
Praksis - Uddannelse - Forskning

KÆRTEGN FOR LIVET

Uddannelse til certificeret instruktør i spædbørnsmassage og berøring

Har du i dit arbejde som sundhedsplejerske, fysioterapeut, zoneterapeut, pædagog e.l. tæt kontakt med familier med spædbørn, kan denne uddannelse give dig viden indenfor en lang række centrale områder:

- Teoretisk og praktisk individuel instruktion i massage
- Det større barn og berøring
- Massage til børn med specielle behov
- Undervisning af forældre og børn
- Kommunikationsfærdigheder, herunder aflæsning af børns signaler

Kurset finder sted på Roskilde Pædagogseminarium i august 2006.

Pris inkl. litteratur, materialer, forplejning og certificering kr. 6.000,00.

Se mere på www.rossem.dk

CVU
Sjælland

Roskilde Pædagogseminarium

Kalender

Omtale i vores aktivitetskalender må højst fylde 50 ord, dvs. arrangementets titel, tid og sted, deltagerbetaling, optagelseskriterier og frister.

17. juni kl. 9.30-18.30

Senior Lauget inviterer på sommertur
Mødested: Skanderborg Station.
Arr. Senior Lauget SL Århus

7. juli kl. 12.30-23.00

Sommerudflugt for SL Fyn's Seniorklub
Mødested: SL, Danmarksgade 16, 5000
Odense C.
Arr. SL Fyn's Seniorklub

19. august kl. 9.00-??

Sommerudflugt til Skagen
Mødested: Dagcentret Perikumvej 4, Aal-
borg.
Arr. SL Nordjylland

27.-31. august

På tur med SL og BUPL pensionister og efter-
lønnere – Sjællandsregionen
Sted: Rudbøl grænsekro.
Stadig få ledige pladser – hurtig henven-
delse til Jytte Jepsen, 4919 3797.
Arr. SL og BUPL Frederiksborg

1. september kl. 9.00-09.30

Temadag: Generalforsamling
Sted: Amtskredsens mødelokaler, Japanvej
3, Slagelse.
Arr. Familieplejerne i SL Vestsjælland

1. september kl. 9.30-13.00

Temadag: Familieplejeren som plejebarnets
guide i nærmiljøet
Sted: Amtskredsens mødelokaler, Japanvej
3, Slagelse.
Arr. Familieplejerne i SL Vestsjælland

6.-9. september

Omkring bålet
Naturpædagogik i teori og praksis.
Kurset afholdes som primitiv lejr
i naturskønne omgivelser på Helgenæs.
Tilmelding senest 6. august
Pris 2850,- ekskl. moms
www.menneske-natur.dk

28.-29. september

Sexologi for psykoterapeuter
2-dages kursus med cand. mag. & psych. Bo
Møhl, ledende psykolog på Rigshospitalet i
København, tidligere mangeårig medarbej-
der på Sexologisk Klinik samme sted. For
psykoterapeuter og lignende behandlere.
Tilmelding senest 1.8.2006. Pris kr. 2.450
inkl. frokost.
Arr. Psykoterapeut Foreningen.
Yderligere oplysninger
www.psykoterapeutforeningen.dk

Indkaldelse til SL's 13. ordinære kongres 14.-16. november 2006

Den 14.-16. november 2006 afholder Socialpædagogernes Landsforbund ordinær kongres
på hotel Nyborg Strand, Østerøvej 2, 5800 Nyborg

Kongressen indkaldes efter vedtægtsbestemt dagsorden med føl-
gende punkter:

1. Åbning af kongressen.
2. Navneoprøb.
3. Valg af dirigenter.
4. Fastsættelse af kongressens forretningsorden.
5. Valg af stemmetællere og referenter.
6. Beretning fra hovedbestyrelsen.
7. Indkomne forslag.
8. Fremtidig virksomhed.
9. Valg:
 - a) Forbundsformand.
 - b) Forbunds næstformand.
 - c) Forbunds næstformand.
 - d) Forbundskasserer.
 - e) Kandidat(er) til a-kassens daglige ledelse.

10. Valg af kritiske revisorer og suppleanter for disse.
11. Afslutning.

Udover beretning og beretningsdebat skal kongressen bl.a. diskutere perspektiver for faget og dets udøvelse i forlængelse af kommunalreformen, økonomiske retningslinjer for SL, frikøbtes løn, forslag om fremtidigt arbejde med den politiske struktur i SL og diverse vedtægtsændringer. Endelig skal kongressen foretage de forskellige valg angivet i dagsordenen.

Jf. vedtægternes § 16, stk.3 skal forslag fra kongresdelegerede, der ønskes behandlet på kongressen, være forbundssekretariatet i hænde senest mandag den 9. oktober kl.12.00.

Kongressen er åben for medlemmer, der for egen regning ønsker at overvære kongressens forhandlinger.

9 personers minibus/autocamper

Citroen Jumper 2,5 d.
1997, 1 ejer, 148.000 km,
lille kørekort.
Elsideruder, elspejle, servo-
styring, centrallås og nye
vinterdæk.

Sæder til 9 personer/sovepladser til 5-7 personer. Køkken med
vask og 2 blus. Bagagebærer til cykler/bagageboks, lille fortelt.

Pris 123.500,-

Jens Monrad, Østerballevej 14, 5450 Otterup, tlf. 64826786

Bliv set – brug farver

Det er ikke dyrt at sætte kulør på tekstside- og
stillingsannoncer i
Socialpædagogen.

Prisen er kun 805,00 kroner for 4 farver.

Benyt muligheden for at give din annonce et farvepift og gør
den dermed ekstra iøjnefaldende.

Se øvrige oplysninger om tekstsideannoncer,
samt produktionsplanen for 2006
på SL's hjemmeside: www.sl.dk

VIKARBUREAUET TIL SKOLER OG INSTITUTIONER

PÆDAGOGISK VIKARBUREAU TILBYDER VIKARER TIL:

INSTITUTIONSOMRÅDET
DAG, DØGN, SPECIALOMRÅDET.

SKOLE
FOLKESKOLER, SPECIALSKOLER.

HJEMME-HOS OPGAVER
STØTTE, RÅDGIVNING OG BEHANDLING TIL BØRN, UNGE OG FAMILIER.

VI VÆGTER HØJ KVALITET, LYST, FLEKSIBILITET OG RESPEKT.

*PÆDAGOGISK VIKARBUREAU HAR OVERENSKOMST MED: BUPL, SL, PMF, LFS SAMT LC
OG DANMARKS LÆRERFORENING

TELEFON 70 27 12 18 **WEB** WWW.PVB.DK **EMAIL** PVB@PVB.DK

ADRESSE **KØBENHAVN** ESROMGADE 15, 1301 2200 KBH N
ÅRHUS RYESGADE 18-20 8000 ÅRHUS C

Tæller du dagene til ferien er forbi?

– Ikke? Med Netkassen kan du selv tjekke hvor mange ferie-
dage, du har ret til, og hvilke perioder, du har holdt ferie.
Klik ind på www.netkassen.dk og se et filmklip om, hvor let
Netkassen er at bruge.

EBBERØD MUSIKFESTIVAL

KL. 13.00

Karl Hermans
trio

Kom i rigtig god tid
så kan I få det hele
med!

KL. 15.00

Drassinebanden

KL. 18.45

Birthe Kjær med
Sømlærerne

KL. 17.00

Mek Pek &
Habbaauterne

Onsdag den 9. August fra 12.00 – 20.00
Medborgerhuset, Sophie Magdalenestvej 9, 3400 Rørbæk.
Billetpris: kr. 175,00 pr. pers., som betales på:
Gåret 978 – 7429, msk. R 72.
Der kan betales ved indgangen men så koster det 200,00.
Postkontingenten fungerer som adgangsbillet, og må gerne være be-
talt inden den 30. af huset til vores planlægning.
Yderligere oplysninger får:
Ebberrød medborgerhus 45 81 47 50 -dit sted -
se endvidere vores hjemmeside: www.ahersmedborgerhus.dk

BRANGSTRUP FESTIVAL

Volstrupvej 18, 5750 Ringe

8. & 9.
September
2006

TAMRA ROSANES HANNA CORFIXEN

UFO YEPHA ♥ T. MOB. BLUES

BAD BOYS OF BOOGIE ♥ ON ELVIS

E-ESTED BAND

Midtfyns Gymnasiums kor

Re-choir Brangstrup Allstars ♥ Ball

Ringe Godspekor ♥ Læderbanden

Finurlige Finn ♥ For Heavens sake

All Ages ♥ Øl P. Isen og Popcorn

Hesteridning

Vi udlodder:

2 GANGE 1 UGES OPHOLD FOR
4 PERSONER PÅ
FERIECENTER SLETTE STRAND

9

1 CASIO DIGITALPIANO CDP 100
FRA JOHN GODTFREDSEN

Nordjylland

Sommerudflugt til Skagen 2006

Lørdag den 19. august er dagen!

hvor du som medlem af SL Nordjylland, sammen med familien (husstanden) kan deltage i SL Nordjyllands medlemsudflugt, som i år går til Skagen.

Programmet for dagen er:

Kl. 9.00 mødes vi på Dagscentret Perikumvej 4 i Aalborg, hvor der er afgang med bus mod Skagen.

Kl. 10.00 til 10.45 holder vi ind på rastepladsen ved Øksenbjerg mellem Sæby og Frederikshavn. Her vil SL byde på formiddagskaffe. Herfra fortsætter vi turen mod Frederikshavn og Aalbæk til Skagen.

Kl. 11.45 ankomst til Skagen By- & Egnsmuseum – *et børnevenligt museum*

Oplev den fattige og den rige fiskers huse og se Skagens spændende redningshistorie. Leg dig ind i historien i „prøv-selv-huset“ eller nyd en forfriskning i cafeen. Her kan vi også spise vores medbragte madpakke i madpakkehuset eller i Cafeen. (her må dog ikke medbringes egne drikkevarer).

Kl. 13.30 kører bussen os til p-pladsen ved Grenen, hvorfra vi skal med Sandormen til toppen af Jylland.

(Der vil være mulighed for at besøge Odde Naturcenter for egen regning, voksne, kr. 65, børn kr. 30)

Skagen Odde Naturcenter

På Skagens nye oplevelsescenter kommer man bag om de naturfænomener, som gør Skagen til noget helt specielt. De to have, der mødes. Råbjerg Mile. Skagen lyset. Man ser, lytter, mærker og føler sammenhængen mellem mennesket og naturen. Et enestående bygningsværk, tegnet af arkitekten Jørn Utzon.

Kl. 16.00 kører bussen os retur til Dagscentret, hvor der køres over Gl. Skagen med et kort ophold ved solnedgangspladsen. Derfra kører vi med et kort ophold ved Frederikshavn direkte til Perikumvej.

Kl. 18.30 tændes der op i grillen på Perikumvej, hvor SL er vært ved grillmad. Ønsker du at nyde vin til maden, skal du selv medbringe dette. Der er mulighed for at købe øl og vand.

Praktiske oplysninger:

Pris kr. 125 for voksne og kr. 50

for børn (børn fra 4-14 år)
Alle SL Nordjyllands medlemmer + familie (husstanden) kan deltage.

Frokosten + drikkevarer skal du selv medbringe + tøj til vejret.

Tilmelding skal ske **skriftligt** til SL, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby – **senest den 10.08.06**.
Opgiv navn, adresse, telefonnr. og antal voksne og antal børn. Tilmeldingen sker efter først til mølle princippet – og er bindende. Ved udeblivelse fremsendes regning.

Max. deltagerantal: 48 personer

Min. deltagerantal: 30 personer

Turleder: Vagn Laustsen 9829 4096.

Nordjylland

Sommer i SL Nordjylland

Faglig afdeling og A-kassen har åben

tirsdag, onsdag, torsdag og fredag fra kl. 09 – 12,

i uge 26 til 32 (begge uger incl.)

I dette tidsrum er der åbent for telefoniske og personlige henvendelser. Der kan laves aftaler om personlige møder udenfor dette tidspunkt.

Viborg

Sommer i SL Viborg

I perioden 1. juli til 31. juli er der følgende telefonåbningsstider:

Mandag: 10:00 - 13:00

Tirsdag: 10:00 - 13:00

Onsdag: 10:00 - 13:00

(dog ikke A-kassen, der ikke har telefonåbent om onsdagen.)

Torsdag: 13:00 - 15:00

Viborg

Sommferie i A-kassen.

I uge 26 til 29 er der ferie i A-kassen i Viborg.

I denne periode skal SL i Ringkjøbing kontaktes på telefon:

96101101

Post til A-kassen sendes som ellers til SL-A, Vendersgade 5. 8800 Viborg

Fyn

Sommerudflugt

SL Fyn's Seniorklub tager den 7. juli på en anderledes sommerudflugt!

Rundvisning på Odense Lufthavn (evt. i flere grupper) – en lille flyvetur samt kaffe og kage.

Derefter til Børge's Have med hygge og musik – til et par lækre stykker smørrebrød og en lille dram, som vi plejer.

Dem der har lyst, kan også tage til Nislevgård Friluftsspil og se „Oliver Twist“ til en rimelig pris – det er ganske vist!

Pris for lufthavn, flyvetur, kaffe, kage, 3 stk. smørrebrød, øl, vand, vin og den første snaps samt køretur fra og til Odense – kr. 200,00 pr. person, som afregnes i bussen mod Lufthavnen.

Afgang fra SL, Danmarksgade 16, 5000 Odense C kl. 12.30 **præcis** – vi forventer at være tilbage i Odense ca. kl. 23.00.

Bindende tilmelding **senest 23. juni** til SL Fyn, Danmarksgade 16, 5000 Odense C – tlf. 6611 0874 (receptionen), fax 6590 6653 eller mail til fyn@sl.dk

På gensyn

Bestyrelsen SL Fyn's Seniorklub

Storstrøm

SL & BUPL

Pensionister og efterlønnere – samt andet godtfolk!

Rejsen til Sønderjylland med ophold på Rudbøl grænseskro i perioden 27.08-31.08 2006 gennemføres, men der er stadig få ledige pladser.

Hurtig henvendelse til Jytte Jensen på tlf. 4919 3797 – helst inden kl. 9.00.

Venlig hilsen

P.E. Christensen

Formand for seniorsektionen i SL Storstrøm

Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup

TELEFON
39 45 45 45

Mandag-torsdag: kl. 8.30-16.00
Fredag: kl. 8.30-15.30

Pensionsordningen af 1976

Statens Regnskabsdirektorat
Borgergade 18, 1017 København K.
Telefon 33 92 88 00.

OBS

Hvis du begynder på uddannelse eller kursus, mens du er ledig, skal du fortælle a-kassen om det før starten. Det gælder uanset hvilken kursus- eller uddannelsestype der er tale om – og uanset om undervisningen foregår om dagen, om aftenen og/eller i weekenderne.

Spar portoen!

– Med Netkassen kan du søge om feriedagpenge over nettet. Klik ind på www.netkassen.dk og se et filmklip om, hvor let Netkassen er at bruge.

Landsmøde & konference i SL's faglige netværk for Småbørnsinstitutioner i Danmark 2.-3. oktober 2006 på Brogården i Middelfart

Temaet er den gode historie.

Med udgangspunkt i hverdagen på vores institutioner vil vi sætte fokus på de bedste historier, dilemmaer og udfordringer i arbejdet og søge deling af faglig viden, erfaring og ideer.

Henrik Kongsbak vil være med som igangsætter, inspirator og to-vholder begge dage. Henrik Kongsbak er erhvervspsykolog og arbejder ud fra filosofien anerkendende tankegang og positiv læring, samt med en tro på at ressourcerne er i rummet.

Deltagerbetaling

Pris for SL medlemmer: 1.179 kr.

Medlemmer af anden org. kan deltage hvis der er plads, pris: 1.629 kr.

Indkvartering bliver fortrinsvis på dobbeltværelser. Merpris for anden indkvartering 300 kr., hvis det er muligt.

Tilmeldingsfrist:

Tilmeldingsfrist: 10. august 2006

Rammeprogram

Mandag den 2. oktober

09.30 Ankomst og kaffe

10.00 Velkomst og åbning v. arbejdsgruppen

10.30 Hvorfor skal vi lære af vores succeser og styrker?

10.45 Introduktion til den gode historie (interview 2x25 min.)

11.45 Bedste metoder og erfaringer - gruppearb.

12.45 Frokost

13.30 Præsentation af gruppernes arbejde

14.00 Deltagere melder sig ind i tema

14.20 Betydningen af positive billeder af fremtiden (15 minutters oplæg til næste del af programmet v. Henrik)

14.30 Gruppearbejde i tema-grupper:

15.45 Præsentation

16.00 Pause

16.30 Fremtidskatalog

17.30 Afslutning på 1. dag

17.30 Nettepause

19.00 Middag - underholdning ved Karin Flensborg.

Tirsdag den 3. oktober

09.00 Præsentation og fernisering

10.00 "Shoot first - aim later" - oplæg

10.30 Gruppearbejde i egen institution

11.30 Præsentation i plenum

12.00 Evaluering og perspektivering af konferencen

12.15 Landsmøde og valg til netværksbestyrelsen - herunder valg af planlæggere til næste landsmøde 2007.

13.15 Frokost og herefter hjemrejse

Arrangør af konferencen: Sanderrumhus og Stendyssehaven.

Se det detaljerede program på www.sl.dk/småbørnsinstitutioner

Tilmelding til Landsmøde & konference i SL's faglige netværk for Småbørnsinstitutioner i Danmark - 2.-3. oktober 2006 på Brogården i Middelfart

Navn: _____

Cpr.nr: _____

Adresse: _____

Postnummer og by: _____

Telefon: _____

Tilmeldingen sendes **senest den 10. august 2006** til: SL, Brolæggerstræde 9, 1211 København K, att. Kurt Schimmell.

Du kan også tilmelde dig på www.sl.dk/småbørnsinstitutioner

Stillings-
annoncer
skal sendes til
Datagraf
Auning AS
Energivej 75
8963 Auning
Tlf. 8795 5555
Fax 8795 5544

Temadag om Charge Syndrom

Tirsdag den 5. september 2006
Fredericia vandrehjem, Vestre Ringvej 98, 7000 Fredericia

Formål:

- At følge op på den tidligere afholdte tema dag i maj 2005.
- At etablere en netværksgruppe/ forening om CHARGE.
- At orientere fra konferencen i Helsinki juni 2006 samt - præsentation af cases.

Programmet:

10.00 - 10.45: Velkomst og kort præsentation af deltagere.
11.00 - 12.00: Orientering fra Helsinki.
12.00 - 13.00: Frokost
13.00 - 14.30: Cases og videoklip af personer med CHARGE.
14.30 - 15.30: Kaffe og gruppearbejde.
15.30 - 16.00: Opsamling/dannelse af forening.

Pris: 250 kr pr. person, der dækker lokaler og forplejning (morgenkaffe, frokost og eftermiddagskaffe). Beløbet betales ved ankomsten.

Tilmelding : Ove Vedel Andersen, Døvblindecentret. Tlf: 99318900
e-mail: dbc.ovan@nja.dk
Senest 20. juni 2006.

Arrangører: CHARGE-gruppen på Døvblindecentret.:
Ove Vedel Andersen, Flemming Budolfson, Bente Knudsen og Inge Mogens.

RABATTER DER BATTER!

HUSK AT BRUGE DIT LO PLUS KORT
– NYHEDSBREVET HOLDER DIG OPDATERET
OM ALLE DE NYE FORDELSSTEDER

Du kan spare 2-3000 kr. om året ved at bruge dit medlemskort hos LO Plus partnerne. På www.loplus.dk kan du se alle fordelsstederne. Du kan også tilmelde dig nyhedsbrevet, så får du automatisk besked om alle de nye partnere, der hele tiden kommer med i LO Plus ordning.

FÅ NYHEDSBREVET

Nyhedsbrevet udkommer 4-6 gange om året og indeholder alt om LO Plus konkurrencerne, nye fordelssteder og særlige her og nu tilbud.

www.loplus.dk/tilmelding

SL's ombudsmand

SL's Klagenævn

SL har sit eget uvildige klagenævn.

Klagenævnet skal sikre, at medlemmer, der mener, at der er begået fejl eller forsømmelser ved behandling af deres individuelle medlemssag – enten af amtskredsen eller af forbundet – kan få en upartisk instans til at vurdere sagen eller beslutningen, der er truffet af amtskredsbestyrelsen eller forbundet.

For at SL's klagenævn kan behandle en sag, skal klagemulighederne internt i SL være udnyttet. Sagen må endvidere ikke være rejst ved domstolene.

Klagenævnet består af en landsdommer samt to medlemmer af SL. Nævnet er uafhængigt af SL og dets udtalelser er vejledende.

Klagevejledning:

Der kan klages over sagsbehandlingen i SL i individuelle medlemssager, hvor medlemmet har en væsentlig, individuel interesse.

Klagefrist:

Klagen skal være SL/Klagenævnet i hænde senest fire uger efter at medlemmet har modtaget afgørelsen.

Amtskredsniveau:

Et medlem, der vil klage over fejl og forsømmelser i forbindelse med en sag, der er behandlet i amtskredsen, skal først klage til amtskredsbestyrelsen.

Forbunds niveau:

Hvis man er utilfreds med amtskredsbestyrelsens afgørelse, kan der herefter klages til SL's Forretningsudvalg.

Klagenævn:

Såfremt man er utilfreds med Forretningsudvalgets afgørelse, kan der efterfølgende klages til SL's Klagenævn.

Da klagenævnet har adresse udenfor SL, skal den skriftlige klage sendes til:

SL's Klagenævn
c/o dommer Tine Vuust
Københavns Byret
Domhuset, Nytorv
1450 København K

for SL-medlemmer, der arbejder inden for følgende områder:

Hospitalspædagoger ved somatiske og psykiatriske afd./ambulatorierwww.sl.dk/hospsyk

Netværksansvarlig:

Jesper L. Pedersen

Marslev Byvej 19, 5290 Marslev

Tlf. privat 6595 1877

Tlf. arbejde 6541 1593

e-mail: jesperped@mobilixnet.dk

Økonomiansvarlig:

Anne Beese

Tlf. 6613 6745

e-mail: e.a.b@mail.dk

Sikrede døgninstitutioner for unge under 18 årwww.sl.dk/sikrede

Netværksansvarlig:

Kurt Rasmussen

Munkebjergvej 50,

5000 Odense C

Tlf. 6614 2129

Mail: munkebjergvej50@privat.dk

Økonomiansvarlig:

Mette K. Andersen

Tlf. 4752 8467

Domsanbragtewww.sl.dk/domsanbragte

Netværksansvarlig:

Johs. Jørgensen, Ørskovvej 35,

Snejbjerg, 7400 Herning

Tlf. 9716 2850

e-mail: jonjo@ringamt.dk

Ældrewww.eldrenetverket.dk

Netværksansvarlig:

Jytte Juul

Kejsergade 8, Bov, 6330 Padborg

Tlf. 7467 5267

e-mail: jj@eldrenetverket.dk

Økonomiansvarlig:

Else Marie Sørensen

Tlf. 7544 5588

Senhjerneskedede og bevægelses-handicappedewww.sl.dk/s&b

Netværksansvarlig:

Vanda Thorup

Hjemmestøtten, Grønnegade 47, 1.

8000 Århus C

Tlf. 8676 0414, mob. 5157 5512

bofhjemstgroenneg@fa.aarhus.dk

Økonomi- og hjemmsideansvarlig:

Lars Hodal

Tlf. 4576 4528

Stofmisbrugsområdetwww.sl.dk/stofmisbrugsområdet

Netværksansvarlig:

Ingelis Langgaard

KABS, Bakken 3

2600 Glostrup

Tlf. 2032 7151

e-mail: inglan@kabs.kbhamt.dk

Økonomiansvarlig:

Ingrid Lund Sørensen

Tlf. 5150 2782

e-mail: ings@fa.dk

Kuratorer/-familieplejekonsulenterwww.sl.dk/kuratorer

Netværksansvarlig:

Vibeke Reinhard

Storegade 56, 4800 Stege

Tlf. 2041 8973

e-mail: vir@moenkom.dk

Døvewww.sl.dk/deaf

Netværksansvarlig:

Anne Buss

Center for Døve AJ

Oktobervej 22, 2730 Herlev

Tlf. 4485 6048 / 2140 2503

e-mail: annebuss@tdcadsl.dk

Sindslidendewww.sl.dk/sindslidende

Bjarne Møller:

Tlf. arb. 7789 6165/5157 6621

Tlf. priv. 8616 7034

Mail: bm@fa.aarhus.dk

Morten Schuster

tlf. arb. 3957 5632

Aflastningsinstitutionerwww.sl.dk/aflastning

Netværksansvarlig:

Gitte Dam

Munkebakken 9, Skærup

7080 Børkop

Tlf. 7583 3444 / 5151 9301

gdam@cfa.vejleamt.dk

Økonomiansvarlig:

Ina Nielsen

Tlf. arb. 6310 5018

Bosteder for børn og unge med varigt nedsat funktionsevnewww.sl.dk/nedsatfunktionsevne

Netværksansvarlig:

Jan Kotschenreuther

Camillehusene, hus 7, 9 og 13

Bank-Mikkelsens Vej 13,

2820 Gentofte

Tlf. 3957 3821 eller 3957 3820

Økonomiansvarlig:

Maja Rongen Jensen

Kommunale fritidstilbud til mennesker med fysiske og psykiske funktions-nedsættelserwww.sl.dk/fritidstilbud

Netværksansvarlig:

Vinni Pedersen

Café Himmelblå, Sydtoften 8

7200 Grindsted

Tlf. 7532 5950, svp@grindsted.dk

Økonomiansvarlig:

Linda Ruby, tlf. 7554 3443,

liru@kolding.dk

Marginaliserede og udstødtewww.sl.dk/marginaliserede

Netværksansvarlig:

Peder Larsen

St. Dannesbo

Bryllevej 20, 5250 Odense SV

Tlf. 6028 0575

Økonomiansvarlig:

Gitte Helle Lundgren

Tlf. 6396 0211

gilu@dannesbo.fyns-amt.dk

Opholdsstederwww.sl.dk/opholdssteder

Netværksansvarlig:

Jack Volkmann

Bakkegården, Ranvstrupevej 2

Gundslevmagle, 4863 Eskildstrup

Tlf. 5445 4541

bakkegaardenfalster@tdcadsl.dk

Familieplejewww.sl.dk/familieplejenetværk

Netværksansvarlig:

Lilli Bach Andersen

Løjenkærvej 16, 8300 Odder

Tlf. 8692 8257

mail: toesen@andersen.tdcadsl.dk

Småbørns- og familie-institutionerwww.sl.dk/småbørnsinstitutionerwww.sl.dk/familieinstitutioner

Jette Hørby

Vallø Strand

Tlf. 5626 0555

Faglige netværk i SL

Undertegnede ønsker at indmelde mig i nedennævnte faglige netværk i SL

Netværkets navn: _____

Fornavn(e): _____

Efternavn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Privattelefon: _____

Arbejdstelefon: _____

CPR-nr.: _____

Stillingsbetegnelse: _____

Arbejdsplads: _____

Mit arbejdsområde omfatter: _____

Indsendes til SL, Brolæggerstræde 9, 1211 København K

Nordjyllands Amt

SL-kontor:

Skansevej 90B
9400 Nørresundby.
Tlf. 9812 9899 – fax 9812 9129.
E-mail: nordjylland@sl.dk
Hjemmeside: www.sl.dk/nordjylland
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag og onsdag 9-12 og 12.30-15, torsdag 12.30-17, fredag 9-12 og 12.30-14.
Amtskredsform.: Peter S. Kristensen.
Tlf. privat: 9883 8700.

A-kasse:

Tlf. 9930 7530.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Viborg Amt

SL-kontor:

Vendersgade 5, 8800 Viborg.
Tlf. 8661 3561 – fax 8662 8280.
E-mail: viborg@sl.dk
Telefontid: mandag-onsdag 10-13, torsdag 13-17, fredag lukket.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.
Amtskredsformand: Poul Ole Jensen.
Tlf. privat: 9787 5425

A-kasse:

Samme adresse som ovenfor.
Tlf. 8661 3200 – fax 8662 8280.
Telefontid: mandag-tirsdag 10-13, torsdag 13-17, onsd. og fredag lukket.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.

Århus Amt

SL-kontor:

Frichsparken,
Søren Frichs Vej 42, C, stuen
8230 Åbyhøj
Tlf. 8730 8590.
Fax 8619 3767.
E-mail: aarhus@sl.dk
Åbningstid: mandag 9.30-12, tirsdag-onsdag 9-12, torsdag 13-17, fredag lukket.
Amtskredsformand: Verne Pedersen.
Tlf. privat: 8655 0539.

A-kasse:

Tlf. 8730 8595.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Ringkjøbing Amt

SL-kontor:

Knud Rasmussensvej 10,
7500 Holstebro.
Tlf. 9610 1100 – fax 9610 1109.
E-mail: ringkjoebing@sl.dk
Åbningstid: mandag 9.30-14.30, tirsdag og onsdag 9.30-13.00, torsdag 13-16, fredag lukket.
Amtskredsformand: Kirsten Hornbæk.
Tlf. privat: 2045 2716.
A-kasse:
Tlf. 9610 1101.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor, dog mandag 9.30-12.00.

Vejle Amt

SL-kontor:

Dæmningen 38, 7100 Vejle.
Tlf. 7583 1199 – fax 7583 5115.
E-mail: vejle@sl.dk
Åbningstid: Tirsdag, onsdag og fredag 9-12.30, torsdag 12.30-17, mandag lukket.
Amtskredsformand: Hanne Ellegaard.
Tlf. privat: 7582 2028.

A-kasse:

Tlf. 7583 1199.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Ribe Amt

SL-kontor og A-kasse:

Kongensgade 35, 6700 Esbjerg.
Tlf. 7518 0066 – fax 7512 8700.
E-mail: ribe@sl.dk
Åbningstid: tirsdag, onsdag og fredag 9.00-12.30, torsdag 12.30-17.00, lukket mandag.
Personligt fremmøde helst efter aftale.
Amtskredsformand: Michael Madsen.

Sønderjyllands Amt

SL-kontor:

Skånevej 13, 6230 Rødekro.
Tlf. 7366 1940 – fax 7366 1939.
E-mail: soenderjylland@sl.dk
Åbningstid: tirsdag, onsdag og fredag 9-12.30, torsdag 12.30-17, mandag lukket.
Personligt fremmøde helst efter aftale.
Amtskredsformand: Poul Flack-Jensen.
Tlf. privat: 2085 8828.

A-kasse:

Tlf. 7366 1948.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstider som ovenfor.

Fyns Amt

SL-kontor:

Danmarksgade 16, 5000 Odense C.
Tlf. 6611 0874 – fax 6590 6653.
E-mail: fyn@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 10-14.
Amtskredsformand: Susanne Døssing.
Tlf. privat: 6610 7532.
Jobanvisning: tlf. 6611 0874.

A-kasse:

Tlf. 6611 0874.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Storstrøms Amt

SL-kontor:

Torvet 2, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 5484 1919 – fax 5484 1917.
E-mail: storstroem@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 10-14. Telefontid: 9.30-12 og 12.30-14.
Konst. amtskredsformand: Inge Jordan.
Tlf. privat: 5460 5860.
A-kasse:
Tlf. 5484 1918.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Hvor skal man henvende sig?
Alle henvendelser skal rettes til SL's amtskredskontorer.

Ved spørgsmål i forbindelse med arbejdsløshed og arbejdsløshedsdagpenge skal der rettes henvendelse til det lokale a-kassekontor.

Ved spørgsmål i forbindelse med efterløn (efterlønsbevis, overgang til efterløn, skattefri præmie etc.), skal der rettes henvendelse til efterlønsgruppen tlf. 8744 8550 alle hverdage fra 10-15.

Undtaget herfra er dog følgende: spørgsmål om medlemskab (ud- og indmeldelse, overflytning, navn/adresseændring, ændring i ansættelsessted, kontingent mv.) rettes til SL's hovedkontor (adresse og tlf.nr. se modsatte side). Forespørgsler kan rettes telefonisk, men alle ændringer bedes rettet skriftligt med angivelse af medlemsnummer (= cpr.nr.).

Vestsjællands Amt

SL-kontor:

Japanvej 3, 4200 Slagelse.
Tlf. 5856 5452 – fax 5856 5450.
E-mail: vestsjaelland@sl.dk
Hjemmeside: www.sl.dk/vestsjaelland
Åbningstid: Mandag lukket, tirsdag til torsdag 9.30-12 og 12.30-14.00, fredag 9-13.
Amtskredsformand: Jan Vium.
A-kasse:
Tlf. 5856 5452
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Roskilde Amt

SL-kontor:

Hersegade 20, 1.th., postboks 614, 4000 Roskilde.
Tlf. 4636 7725 – fax 4634 6669.
E-mail: roskilde@sl.dk
Åbningstid: man, ons og tors 9.30-12 og 12.30-14, tirsdag 13-16, fredag lukket.
Amtskredsformand: Britta Leth Madsen.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Hejrevej 43, 5., 2400 København NV
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Frederiksborg Amt

SL-kontor:

Østergade 6 B, postboks 100, 3400 Hillerød.
Tlf. 4820 9240 – fax 4820 9249.
E-mail: frederiksborg@sl.dk
Åbningstid: mandag-torsdag 10-14, fredag lukket.
Dagligt lukket fra 12-12.30.
Amtskredsformand: Elin Jensen.
A-kasse:
Tlf. 4820 9246.
Østergade 6, 1., postboks 177, 3400 Hillerød.
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag, ons-

dag og fredag 10-14.30, torsdag 14-16.
Dagligt lukket fra 12-12.30.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.

Københavns Amt

SL-kontor:

Hejrevej 43, 5.,
2400 København NV
Tlf. 3525 0700 – fax 3525 0718.
E-mail: kbh-amt@sl.dk
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, mandag lukket.
Amtskredsformand: Uffe Torup Kristensen.
Tlf. privat: 4828 6755.

A-kasse:

Tlf. 3525 0720.
Samme adresse som ovenfor.
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Bornholms Regionskommune

SL-kontor:

Storegade 38, 3700 Rønne.
Tlf. 5695 7136 – fax 5694 5204.
E-mail: bornholm@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 9-14.
Amtskredsformand: Niels Jørgensen.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Hejrevej 43, 5., 2400 København NV
Åbningstid tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Københavns og Frederiksberg Kommuner

SL-kontor:

Hejrevej 43, 5.,
2400 København NV
Tlf. 3525 0710 – fax 3525 0718.
E-mail: kbh-frb@sl.dk
Åbningstid: tirsdag til fredag 9-13.30, mandag lukket.
Amtskredsformand: Ole Larsen.
Tlf. privat: 3332 1819.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Samme adresse som ovenfor.
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, mandag lukket.

Akassen København, Frederiksberg, Roskilde, Bornholm:
E-mail: slak@sl.dk

SLA – Efterlønsgruppen

Postboks 2480
Søren Frichs Vej 42 C, Stuen
8230 Åbyhøj
tlf. 8744 8550
E-mail: efterlonsgruppen@sl.dk
Åbningstid: alle hverdage fra kl. 10-15

Pædagogstuderendes LandsSammenslutning

Bredgade 25 F
1260 København K
Åbningstid: Mandag-onsdag 10-15, torsdag 10-17, fredag lukket.
Telefon: 3393 0911.

Socialpædagogen

Nr. 12 / 2006 / 16. juni

Se, sådan laver man lasagne

En ny billedkokebog gør det lettere for mennesker med handicap at følge en opskrift og selv lave mad

Af Kurt Ladefoged

KOGEBOG ■ Traditionelle kokebøger kan være svære at håndtere for mennesker, der har behov for særlig støtte i køkkenet. Nu er der hjælp på vej i form af en alternativ kokebog, *Billedkokebog*, der på en overskuelig måde giver opskrifter på, hvordan man fremtryller 31 forskellige retter.

Bogen viser trin for trin i billeder og tekst, hvilke ingredienser man skal have, hvilke remedier man skal bruge, og hvordan man skal gå frem i tilberedning. Bogen er forsynet med en kraftig spiralryg, så den kan holde sig åben under tilberedningen af maden. Og der hører nogle plastiksider til, som man kan lægge hen over billeder og tekst og med tusch krydse af, efterhånden som man kommer frem i opskriften. Tuschen kan let vaskes af, så man kan bruge plastiksiderne igen og igen.

Billedkokebog er udviklet af John S. Pedersen og er baseret på hans eget behov for en kokebog med denne opbygning og form. Han er tidligere kok og pådrog sig en hjerneskade i forbindelse med et trafikuheld.

John S. Pedersen oplevede, hvordan en hjerneskade kunne betyde, at selv dagligdags opgaver, der før var en selvfølgelighed,

hed, nu var umulige eller meget svære at udføre. Det unikke ved kokebogen er, at den går systematisk frem i fremstillingsprocessen, så man ikke behøver at gå tilbage i teksten og samtidig kan gøre en ting færdig ad gangen. Til hver ret er der også tidsskema, så man kan beregne, hvor lang tid det vil tage at lave retten.

Den første opskrift er på lasagne, hvor man over ti sider får forklaret, hvordan den laves. Og så fortsætter det med frikadeller stegt i ovn med løgsauce og grønne bønner, spansk vintersuppe og så videre.

Billedkokebog er udgivet af Erhvervsskolenes Forlag og er på 298 sider med over 700 fotos inklusive otte plastiksider og en white-board tusch. Den koster 312,50 kroner inklusive moms, men eksklusiv forsendelse. Den kan bestilles www.ef.dk eller på telefon 6315 1700. Man kan også læse mere om bogen på www.ef.dk

kl@sl.dk